

A photograph of a forest landscape. In the foreground, a small stream flows through a bed of fallen leaves and branches. The stream is surrounded by lush green vegetation, including ferns and other plants. The background shows a dense forest of tall, thin trees with green foliage. The overall scene is a natural, wooded area.

Přírodní památka STAV

Plán péče

Na období 2012 - 2021

Ing. Miroslav Mikeska Ph.D.

Listopad 2011

Plán péče

o

přírodní památku

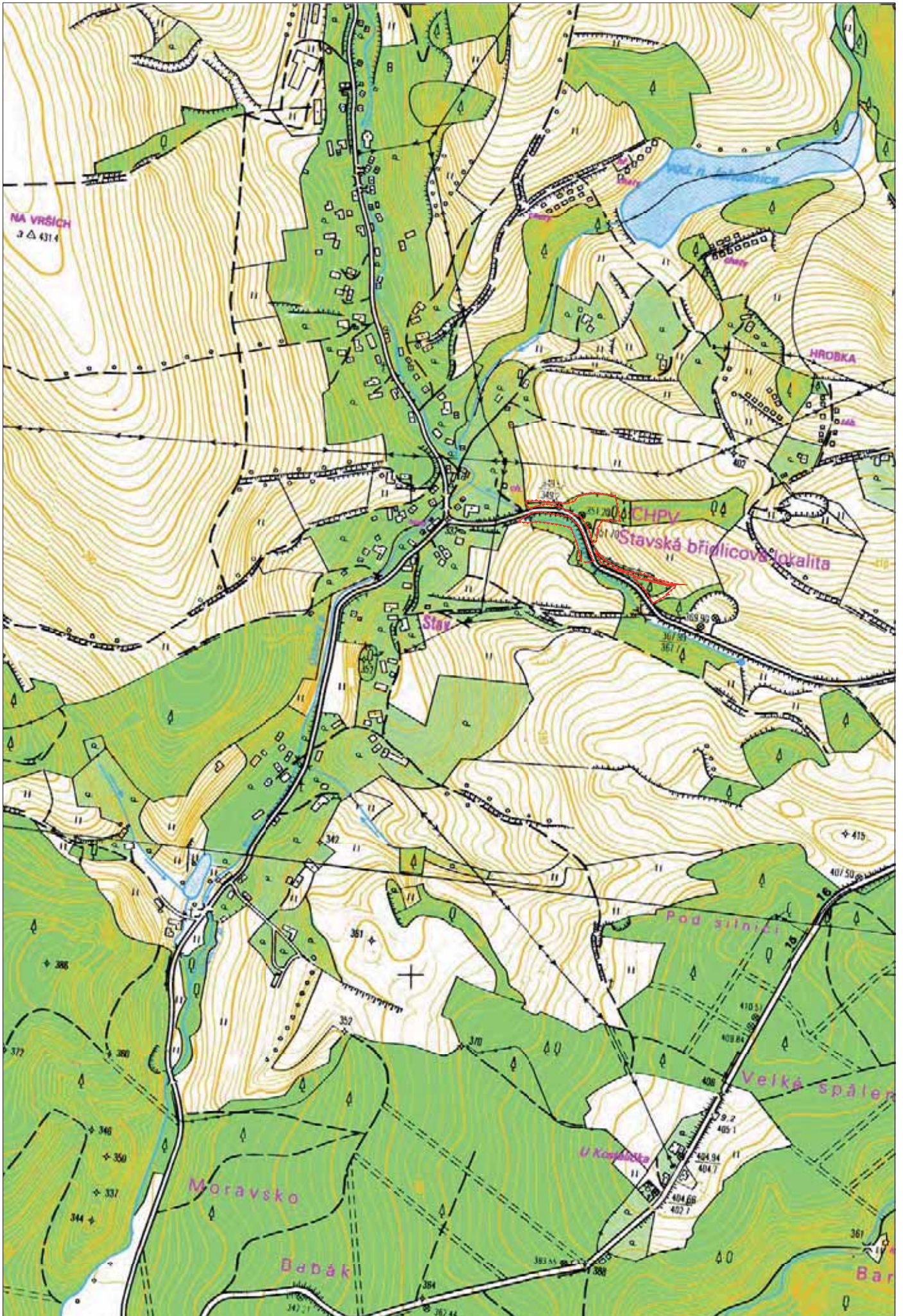
Stav

(ve smyslu vyhlášky č. 64/2011 Sb.)

na období

2012 - 2021

PP Stav

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1. Základní identifikační údaje

Evidenční číslo: 816
 Kategorie ochrany: Přírodní památka
 Název území: Stav
 Druh právního vyhlášovacího předpisu: Nařízení 3/1999
 Vydal: Okresní úřad Jičín
 Datum platnosti a datum účinnosti předpisu: 4.1.1999
 (První vyhlášovací předpis: usnesení 158/80 ONV Jičín 26.6.1980)

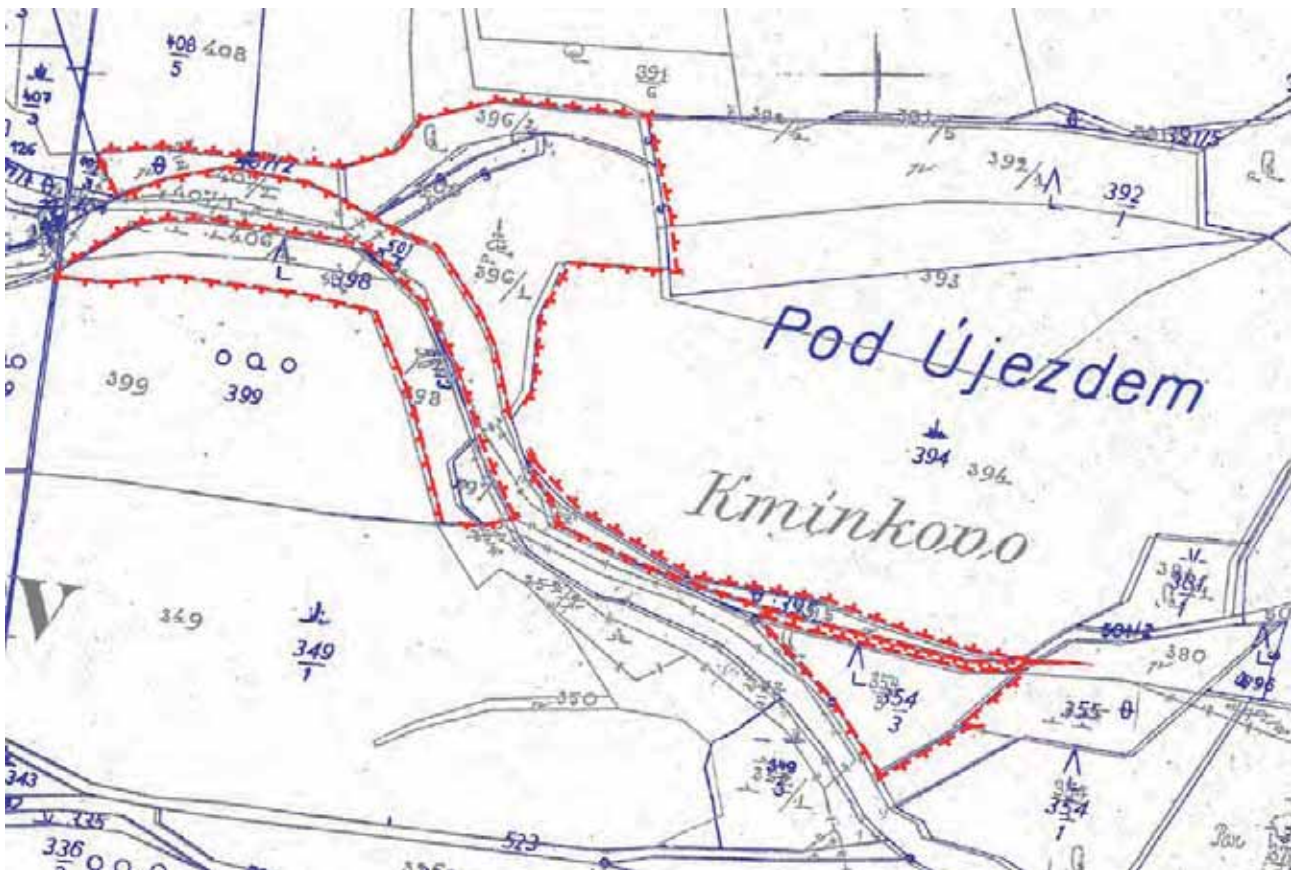
1.2. Údaje o lokalizaci území

kraj: **Královéhradecký**
 okres: **Jičín**
 obec s rozšířenou působností: **Nová Paka**
 obec: **Úbislavice**
 katastrální území: **Stav (kód 77249)**

1.3. Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Katastrální území: **Stav (kód 77249)**

Číslo parcely podle KN	Výměra parcely celková podle KN (ha)	Číslo parcely podle ZE/PK	Výměra parcely celková podle PK (ha)	Plocha parcely v ZCHÚ	Druh pozemku	Číslo listu vlastnictví	Vlastník
392/1	1,4410	396/2	0,1327	0,5422	lesní.poz	6	ČR: Lesy České republiky, s.p., Přemyslova 1106/19, Hradec Králové, Nový Hradec Králové, 501 68
		396/1	0,3742			68	Albrecht Milan, K. H. Máchy 1334, Nová Paka, 509 01 - 1/2 ; Albrecht Stanislav, Svobody 1538, Nová Paka, 509 01 - 1/2
		406/3	0,0353				
407/2	0,0588	407/2	0,0588	0,0588	ost.plocha	10001	Obec Úbislavice, 53, Úbislavice, 507 92
395	0,0709	395	0,0709	0,0709	ost.plocha	68	Albrecht Milan, K. H. Máchy 1334, Nová Paka, 509 01 - 1/2 ; Albrecht Stanislav, Svobody 1538, Nová Paka, 509 01 - 1/2
354/3	0,1792	354/3	0,1792	0,1792	lesní.poz	337	Ottmar Petr, K. H. Máchy 1262, Nová Paka, 509 01
398	0,3220	398	0,2120	0,3220	lesní.poz	250	Broulová Miroslava, Stav 9, Úbislavice, Stav, 509 01 - 1/2; Typltová Pavlína, Stav 43, Úbislavice, Stav, 509 01 - 1/2
		397	0,0266				
		406/2	0,0834			68	Albrecht Milan, K. H. Máchy 1334, Nová Paka, 509 01 - 1/2 ; Albrecht Stanislav, Svobody 1538, Nová Paka, 509 01 - 1/2
Celkem	-	-	-	1,1731	-	-	-

Katastrální mapka

Katastrální mapka na ortofotu

1.4. Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	1,0434	Ochranné pásmo je podle § 37 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. území do vzdálenosti 50 m od hranic ZCHÚ.		
vodní plochy	-		zamokřená plocha	-
			rybník nebo nádrž	-
			vodní tok	-
trvalé travní porosty	-			
orná půda	-			
zahrada	-			
ovocný sad	-			
ostatní plochy	0,1297		neplošná půda	0,1297
zastavěné plochy a nádvoří	-		ostatní způsoby využití	-
plocha celkem	1,1731			

Celková plocha:

podle nařízení z r. 1999:	0, 9758 ha
podle současného KN	1,1731 ha
podle digitalizace	1,21 ha

1.5. Překryv s jinými chráněnými územími

Národní park: není
 Chráněná krajinná oblast: není
 Jiný typ chráněného území: není

Natura2000 - ptačí oblast: není
 Natura2000 - evropsky významná lokalita: není

1.6. Kategorie IUCN

Kategorie III – Přírodní památka:

Definice: Oblast obsahující jeden či více specifických přírodních jevů s velmi vysokou nebo jedinečnou hodnotou díky své neobvyklosti, reprezentativním či estetickým kvalitám a přírodovědnému významu.

Cíle managementu:

- chránit nebo uchovat na věčné časy specifické jedinečné přírodní jevy díky jejich přírodnímu významu, jedinečné či reprezentativní kvalitě anebo duchovnímu významu;
- v rozsahu, přiměřeném předchozímu cíli, poskytovat možnosti pro výzkum, vzdělávání, popularizaci a uvědomování veřejnosti;
- eliminovat a poté zabraňovat exploataci nebo jiným způsobům využívání, které by byly v rozporu s důvodem vyhlášení;
- poskytovat všem stálým obyvatelům veškeré výhody, slučitelné s ostatními cíli managementu.

1.7. Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1. Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Dle nařízení OÚ Jičín z r. 1999: Ochrana epigenetického údolí potoka, včetně zbytku přirozených bučin s bylinným patrem

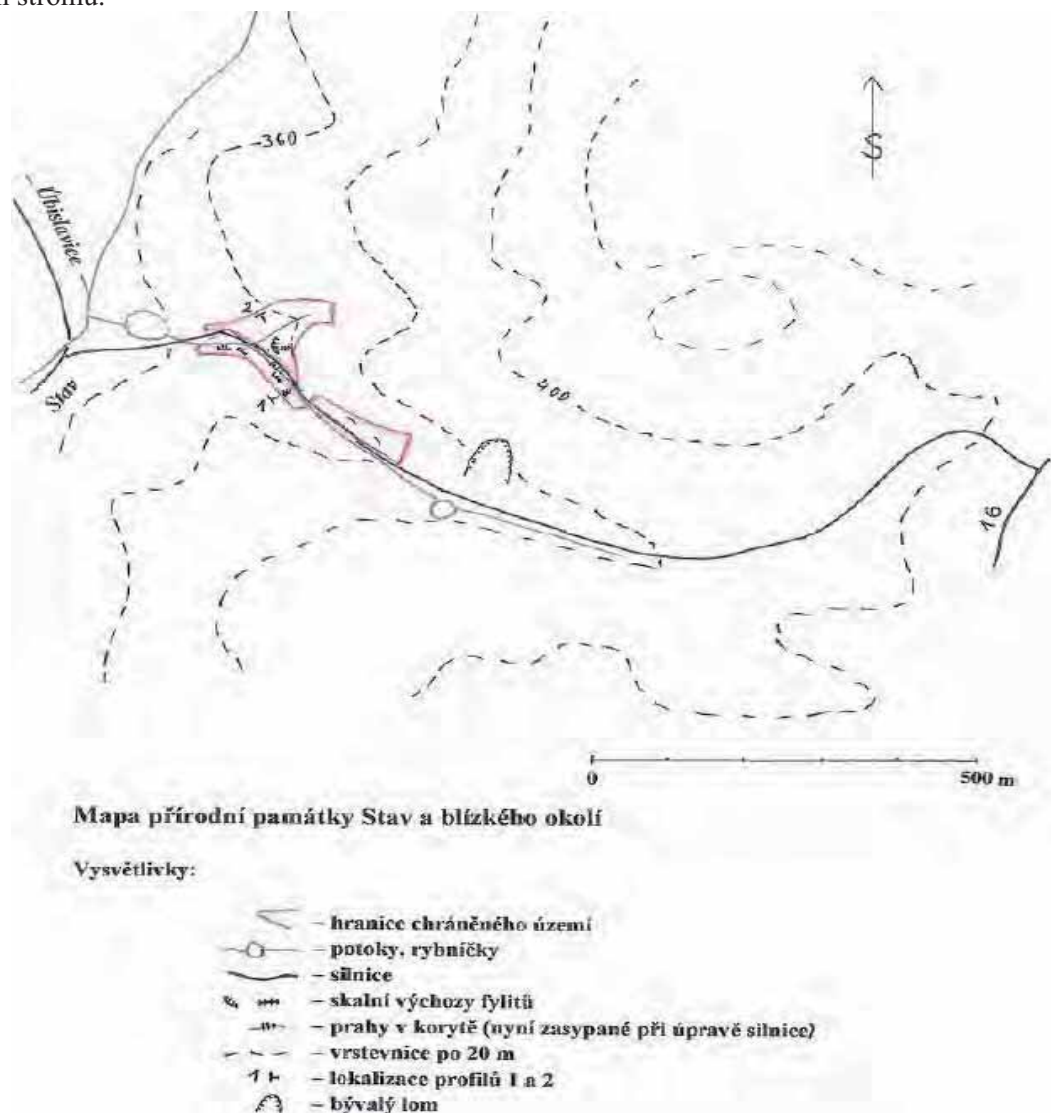
1.7.2. Hlavní předmět ochrany – současný stav

V současnosti je možné definovat předmět ochrany na základě původního záměru a podle současného stavu takto:

Ochrana geologicko-geomorfologicky hodnotné úžlabní strže potoka s výchozy břidlice - fylitu a s přirozeným starým bukovým porostem.

1.8. Cíl ochrany

Základním cílem péče je ochrana a nenarušení přirozeného charakteru stržové úžlabiny a ochrana bukového a smíšeného porostu ve smyslu převážně ponechání samovolnému vývoji včetně ponechání souší a padlých stromů.

Geologicko-geomorfologický náčrt (VÍTEK 2011)

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1. Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1. Přírodní poměry

GEOMORFOLOGIE: Geomorfologické členění (DEMEK a kol. 2006): IV - Krkonošsko-jesenická soustava, IVA – Krkonošské podhůří, IVA-8B - Podkrkonošská pahorkatina, IVA-8B-3 - Novopacká vrchovina

Nadmořská výška: 350 m n.m.

GEOLOGIE: V zájmovém území převažují sedimenty a vulkanity svrchního karbonu (stefan – westval), řazené k tzv. kumburskému souvrství (Prouza, Tásler a kol. 1985, Coubal a kol. 1998 aj. autoři). V komplexu sedimentů převažují arkózy a arkózové pískovce, zastoupeny jsou i aleouropelity a polohy slepenců (viz Prouza, Tásler a kol. 1985, Coubal a kol. 1998) V údolí s PP Stav byly v podloží hornin svrchnokarbonského stáří odkryty starší (svrchnoproterozoické až staroprvohorní) krystalické břidlice – sericitické fylity, zařazované některými autory (např. Prouza, Tásler a kol. 1985) ke krystaliniku Zvičiny. Jde o výskyt v širším okolí v podstatě ojedinělý a okolnosti jeho přirozeného (přírodního) odkryvu jsou hlavní hodnotou zdejšího chráněného území.

FYTOGEOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ (SKALICKÝ 1988): 56. Podkrkonoší / 56b – Jilemnické Podkrkonoší

BIOREGION (CULEK 1996): 1.37 - Podkrkonošský

PŮDA: Převažuje kambizem modální, jež pomístně přechází do kambizemě rankerové, či oglejené. Dále se zde vzácně nachází litozem modální. Na prameništi na okraji v levé – JZ části se objevuje mozaika pseudogleje a povrchového gleje.

KLIMATICKÉ POMĚRY:

Klimatická oblast (Atlas podnebí ČSSR 1958): B8 - mírně teplá oblast; okrsek vlhký, vrchovinový.

Klimatická oblast (Quit 1971): mírně teplá MT 9 - dlouhé léto, teplé, suché až mírně suché, přechodné období krátké s mírným až mírně teplým jarem a mírně teplým podzimem, krátká zima, mírná, suchá.

Průměrné roční srážky jsou 700 mm, srážky ve vegetačním období 400-450 mm.

Průměrná roční teplota 6°C, průměrná teplota ve vegetačním období 13-14°C.

Charakteristiky	MT9
Počet letních dnů	40-50
Počet dnů nad 10°C	140-160
Počet mrazových dnů	110-130
Počet ledových dnů	30-40
Prům. teplota v lednu	1
Prům. teplota v červenci	17-18
Prům. teplota v dubnu	6-7
Prům. teplota v říjnu	7-8
Ø dnů srážek nad 1 mm	100-120
Úhrn srážek ve veg.době	400-450
Úhrn srážek v zimě	150-300
Srážky celkem	550-750
Počet dnů se sněhem	60-80
Počet dnů zamračených	120-150
Počet dnů jasných	40-50

Langův dešťový faktor: 116, což je humidní srážková oblast.

2.1.2. Přehled o flóře a fauně

EKOSYSTÉMY A BIOTOPY

název ekosystému	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
L5.1 Květnaté bučiny asociace <i>Asperulo-Fagetum</i>	95	květnaté bučiny na obohacených zahliněných svazích úžlabní strže potoka
L5.4 Acidofilní bučiny asociace <i>Luzulo-Fagetum</i>	5	fragment kyselé bučiny na svazích nad úžlabinou

BOTANIKA

Předchozí záznamy o rostlinách nejsou známy. V roce 2011 provedla zběžný botanický inventarizační průzkum PRAUSOVÁ.

MYKOLOGIE

Z lokality údaje nejsou známy

ZOOLOGIE

Žádný speciální průzkum některé oblasti fauny lokality autorovi plánu péče není znám. Jedná se o velmi malou lokalitu navíc rozdělenou silnicí na tři části. Vlastní přirozený starý bukový porost v boční úžlabině je ovšem velmi vhodný pro dutinové ptáky. Velmi cenným se pak jeví prameniště podél potoka v ochranném pásmu v navazujícím jasanovo-olšovém porostu v JZ části pro obojživelníky a vodní měkkýše. Jsou zde patrné cca tři uměle vytvořené tůňe s přítokem a odtokem. Jedná se tedy o navazující lokalitu v zájmu zoologů a bylo by vhodné o tuto část ZCHÚ rozšířit.

PŘEHLED VÝSKYTU OHROŽENÝCH DRUHŮ ROSTLIN A ŽIVOČICHŮ

název druhu česky	název druhu latinsky	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. a podle červeného seznamu	autor, popis biotopu druhu a další poznámky
CÉVNATÉ ROSTLINY				
křivatec nejmenší	<i>Gagea minima</i>	údolí potoka	C3	PRAUSOVÁ 2011

Vysvětlivky:

§1 - kriticky ohrožený, §2 - silně ohrožený, §3 - ohrožený - podle vyhlášky 395/1992 Sb.

C1 - taxon kriticky ohrož., C2 - taxon silně ohrož., C3 - taxon ohrož., C4 - vzácnější taxon vyžadující další pozornost (C4a - méně ohrož., C4b - dosud nedostatečně prostudované); R - regionálně významný; CR - kriticky ohrožený, EN - (silně) ohrožený, VU - zranitelný (ohrožený), NT - téměř ohrožený, DD - druh, o němž jsou nedostatečně údaje - podle Červených seznamů IUCN-AOPK 2001-2006; NATURA - evropsky významné druhy zařazené do seznamu (přílohy NATURA 2000 a vyhl. 166/2005 Sb. nařízení vlády 51/2004 Sb.)

2.2. Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

Přírodní památka Stav byla vyhlášena za chráněné území 26.6.1980, a to v kategorii *chráněný přírodní výtvar* a v r. 1992 (na základě zákona č.114/1992 Sb.) byla přehlášena do stávající kategorie ochrany maloplošných území přírodní památka (PP). Předmětem ochrany je zejména geologicko geomorfologická hodnota příslušného území. Kromě pojmenování *Stav*, odvozeného od názvu obce, do jehož katastru zájmové území patří, byla lokalita uváděna též pod některými dalšími názvy, např. Stavská břidlicová lokalita (např. na mapách: Chráněná území, 1988, Turistická mapa KČT Český ráj, 2005, a Podkrkonoší, 2002, aj.), nebo Epigenetické údolí u Stavu atd. O lokalitě se zmínila již vlastivědná monografie „Novopacko“ (Kolektiv, 1924), a to fotografií s popiskem „*Prahorní shluk u Stavu*“ (str. 129), zachycujícím čerstvý zářez silnice ve fylitu. PP Stav se nachází v bezprostředním východním okolí střední části obce Stav asi 4 km. Zaujímá spodní část údolí, protékaného pravou pobočkou Úlibického potoka, a také pravé boční údolíčko, ústící do „hlavního“ údolí ve spodní polovině chráněného území.

Osou přírodní památky prochází silnice 3. třídy.

MYSLIVOST

S ohledem na živný charakter stanoviště se daří pomístně odrůstat náletu listnáčů zvěři, ale i tak zde škody zvěří okusem hrají svoji negativní roli.

REKREACE A SKLÁDKY

Přestože je území v extravilánu obce a vede skrz silnice není lokalita v podstatě rekreací ohrožena. Není třeba přeceňovat vliv pohybu lidí po rezervaci. Ohrožením jsou však skládky a stavební materiál podél protínající komunikace.

2.3. Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

Lesní hospodářský plán: LHC LČR Hořice (kód 504 000) 2008-2017

Lesní hospodářská osnova: ORP Nová Paka (kód 504 829) 2008-2017

Rozhodnutí o kategorizaci lesů KÚ Královéhradeckého kraje (členěno podle vlastníků) - les zvláštního určení v 1. zónách CHKO a v přírodních rezervacích a v přírodních památkách (§8/2a lesního zákona).

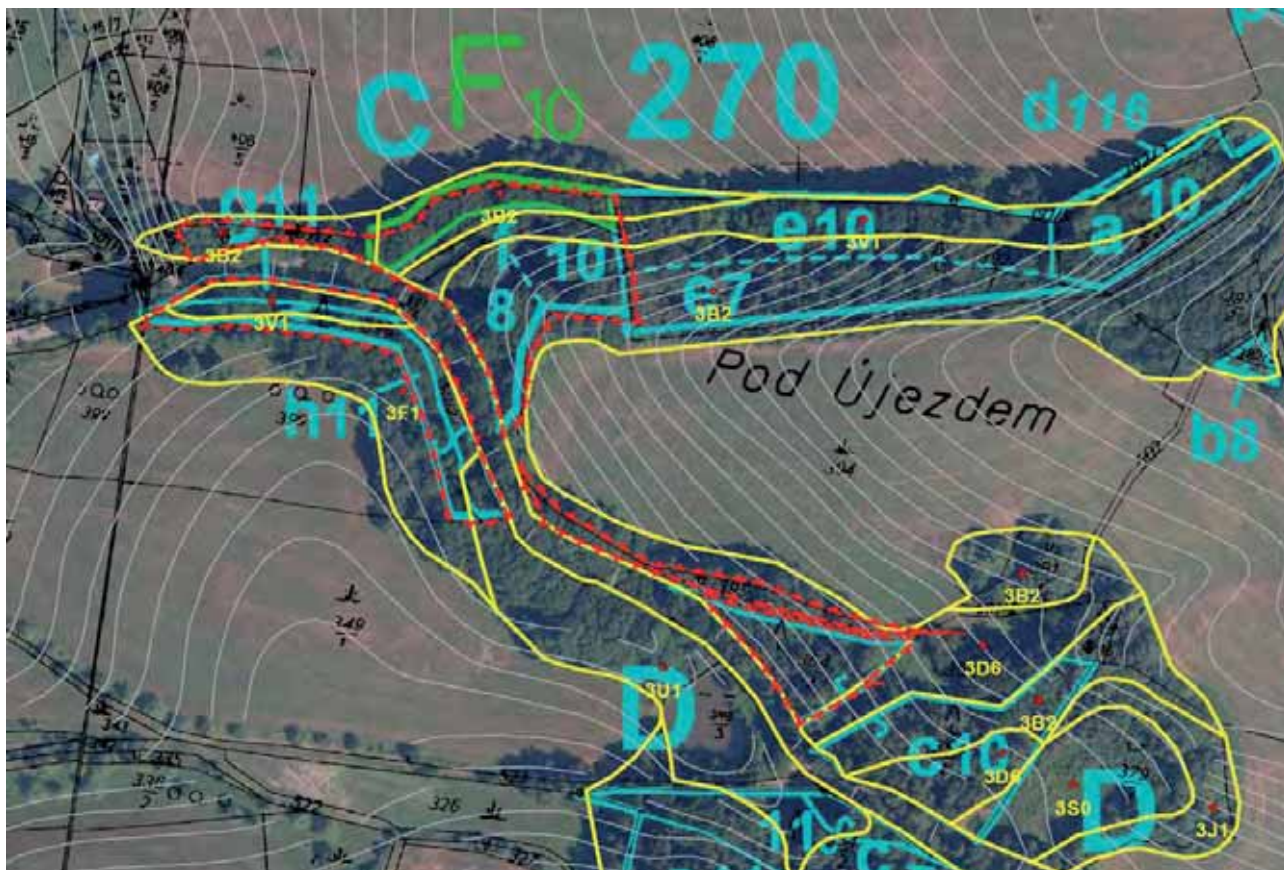
2.4. Současný stav chráněného území a přehled dílčích ploch**2.4.1. Základní údaje o lesích**

Přírodní lesní oblast	23 - PODKRKONOŠÍ
Lesní hospodářský plán/osnova	LHO Nová Paka (kód 504 829) 2008-2017
Výměra LHO v ZCHÚ (ha)	0,91 ha
Organizace lesního hospodářství	odborný lesní hospodář vedený na ORP Nová Paka
Lesní hospodářský plán/osnova	LHC LČR Hořice (kód 504 000) 2008-2017
Výměra LHP v ZCHÚ (ha)	0,13 ha
Organizace lesního hospodářství	LS LČR Hořice

Přehled výměr a zastoupení lesních typů

Přírodní lesní oblast: 26 - Předhoří Orlických hor				
Lesní typ	Název LT	Přirozená dřevinná skladba LT	Výměra (ha)	Podíl (%)
3U1	VLHKÁ JAVOROVÁ JASENINA bršlicová	JS 30, JV 20, OL 10, (LP,BK) 20, (HB,JL,DB,JD) 20	0,04	
3F1	SVĚŽÍ KAMENITÁ DUBOVÁ BUČINA kapradinová	BK 60, DB 30, JD 5, (LP, HB) 5, JV, JS	0,19	
3B2	BOHATÁ DUBOVÁ BUČINA mařinková	BK 70, DB 20, JD 5, (JV, LP, HB) 5, JS	0,83	
3V1	VLHKÁ DUBOVÁ BUČINA netykavková	BK 50, DB 20, JD 10. (LP, HB) 10, (JV, JS, OL) 10	0,15	
Σ			1,21	

Poznámky: JV = javor klen a mlč; DB = dub letní a zimní; LP = lípa srdčitá a velkolistá; JL = jilm horský a habrolistý; Stav lesnické typologie: revize mapování 2011, MIKESKA, ÚHÚL, pob. Hradec Králové. Plocha lesnické typologie nemusí souhlasit s plochou lesních pozemků, protože jsou otypovávány porosty dřevin bez ohledu na jakém druhu pozemku rostou (viz oceňování nemovitostí apod.).

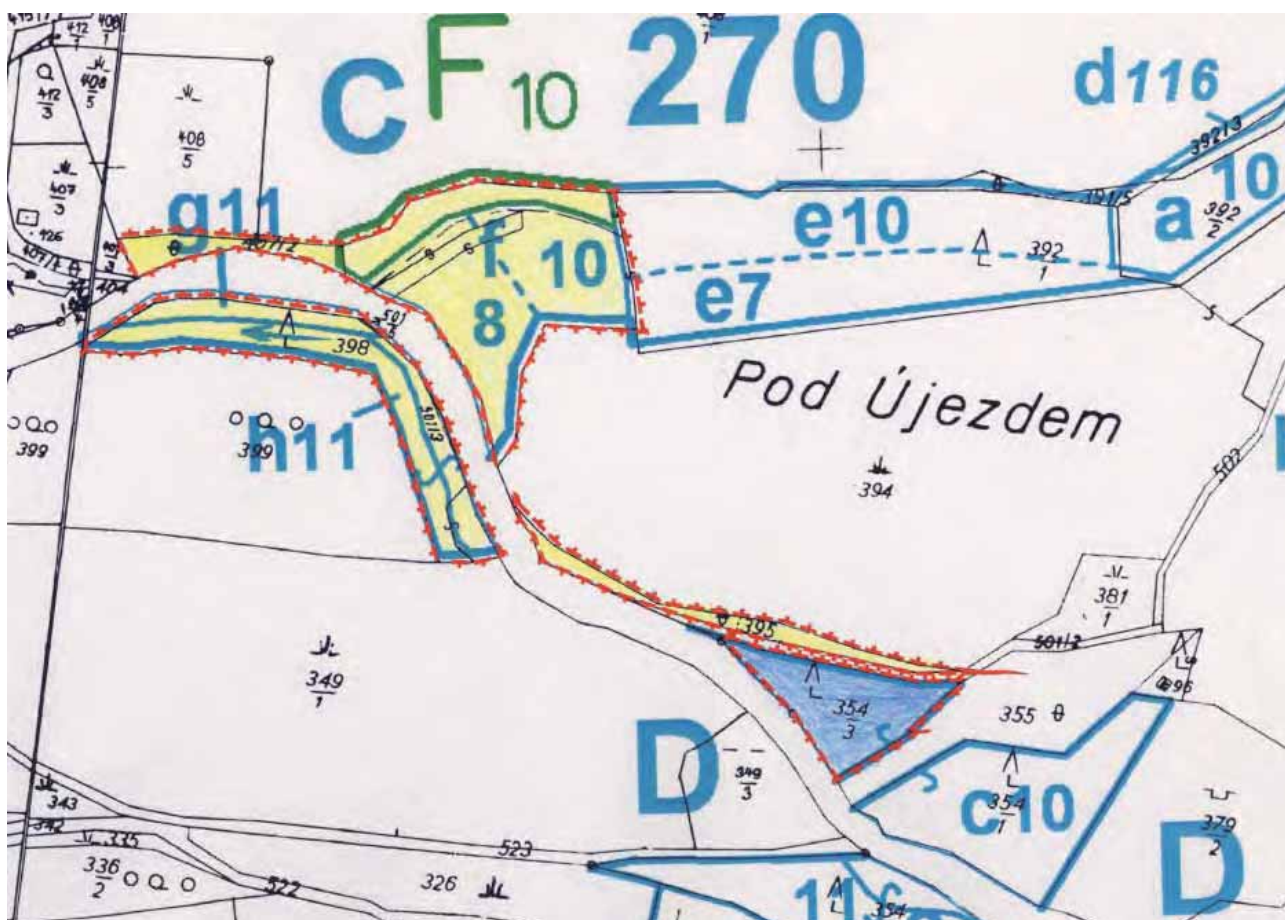
Mapka lesnicko-typologická na ortofotu.

Zastoupení stupňů přirozenosti lesních porostů (dle vyhl. 64/2011 Sb.)

Stupně přirozenosti lesních porostů	Skladba dřevin		Přípustné způsoby ovlivnění lesních porostů	Barva v mapě	Zastoupení %
	1. (%)	2.			
1. Les původní	0 - 5	+	1. mýtní těžba jednotlivých stromů (toulavá t.) před více než 100 lety, 2. odvoz odumřelého dříví před více než 50 lety, 3. pastva domácích zvířat nebo chov spárkaté zvěře v minulosti, přičemž tyto vlivy na druhovou skladbu, strukturu a texturu dřevinné složky jsou v současnosti zanedbatelné	zelená	0
2. Les přírodní	0 - 5	+	1. obnovní (těžba, umělá obnova) a výchovné zásahy sledující hospodářské cíle v minulosti na méně než 1/4 plochy (v současnosti ne), mýtní těžba s následnou sekundár. sukcesí lesa v minulosti, 2. zásahy sledující cíle ochrany přírody v minulosti (v současnosti ne), 3. odvoz odumřelého dříví v posledních 50 letech (v současnosti ne)	hnědá	0
3. Les přírodě blízký	0-10	+	1. obnovní (těžba, umělá obnova) a výchovné zásahy sledující hospodářské cíle v minulosti na více než 1/4 plochy (v současnosti ne), 2. v současnosti pouze zásahy sledující cíle ochrany přírody (zásahy managementové), 3. nahodilá těžba živých stromů (BO, SM) nalétnutých kůrovců a odvoz tohoto dříví v současnosti	žlutá	60
4. Les kulturní (přírodě vzdálený)	0-50	-	Les s významným zastoupením přirozené dřevinné skladby, ale dosud částečně produkčně hospodářsky využívány	modrá	30
5. Les nepůvodní	51-100	-	Les s významným zastoupením nepůvodní dřevinné skladby a nadále hospodářsky využívány	červená	10

1. přítomnost stanovištně a geograficky nepůvodních dřevin v %

2. přítomnost všech hlavních geograficky a stanovištně původních druhů dřevin, tj. druhů s předpokládaným původním zastoupením více než 20%, v zastoupení nejméně 1%

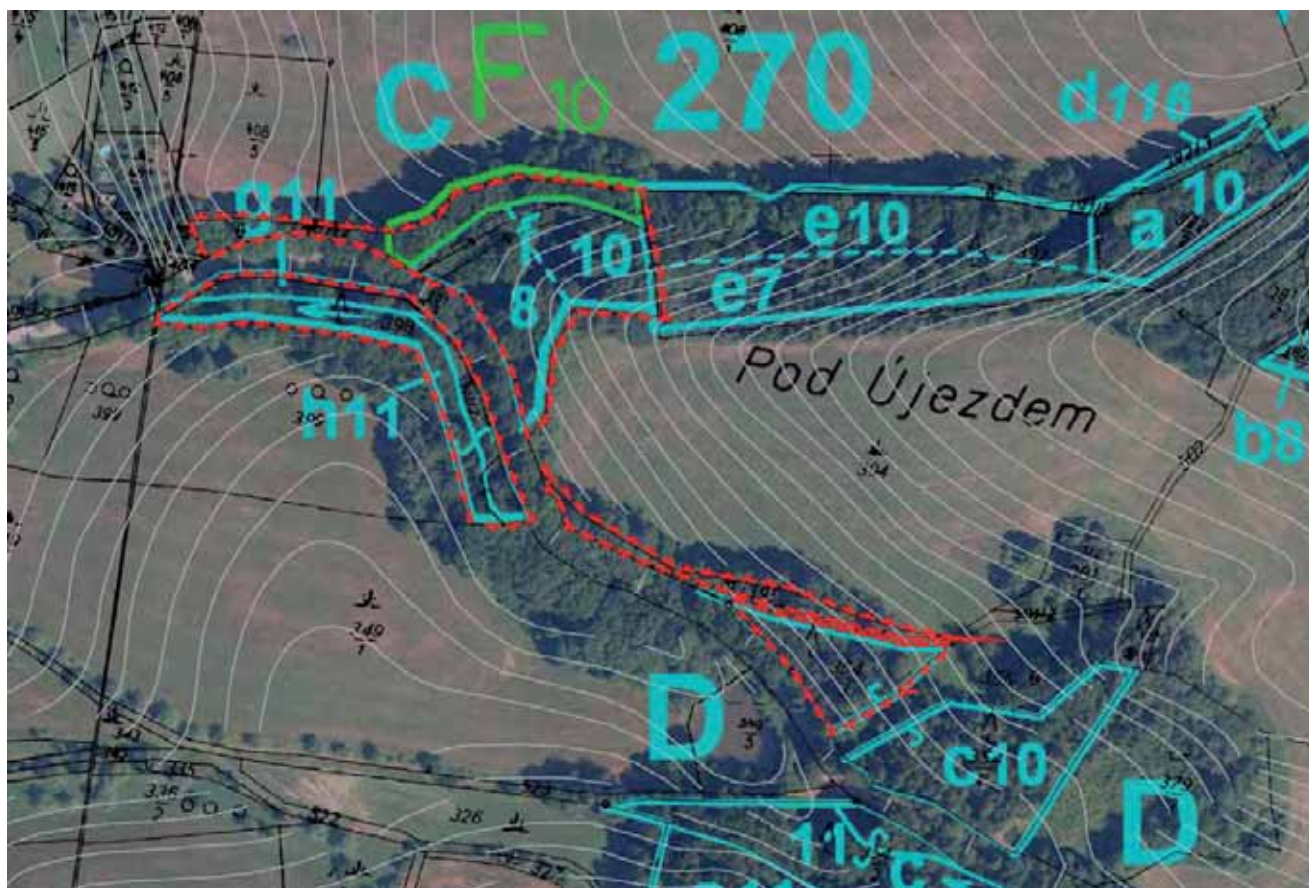
Mapka stupňů přirozenosti lesních porostů

2.5. Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních zásahů do území a závěry pro další postup

Z charakteru území a předmětu ochrany vyplývají případné opatření. I přes geologicko-geomorfologický charakter ochrany, nelze opomíjet ani význam ochrany přirozenosti lesních porostů na lokalitě. Stav vegetace a její schopnost samovývoje umožňuje zde převážně bezzásahový režim jako nejvhodnější. Největším ohrožením lokality zůstává silnice 3. třídy, jež tvoří osu ZCHÚ. Dokladem toho je i nejnovější letošní oprava erozní nátrže vozovky ve středu lokality nad potokem. Svah pod silnicí byl z důvodu zpevnění podkladu komunikace zasypán melafyrovými kameny (viz též foto m,n) a kameny cizího původu zde vyplňují i koryto potoka a skalní prahy.

2.6. Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Vzhledem k vymezení předmětu ochrany nedochází ke kolizi mezi zájmy ochrany konkrétních druhů.

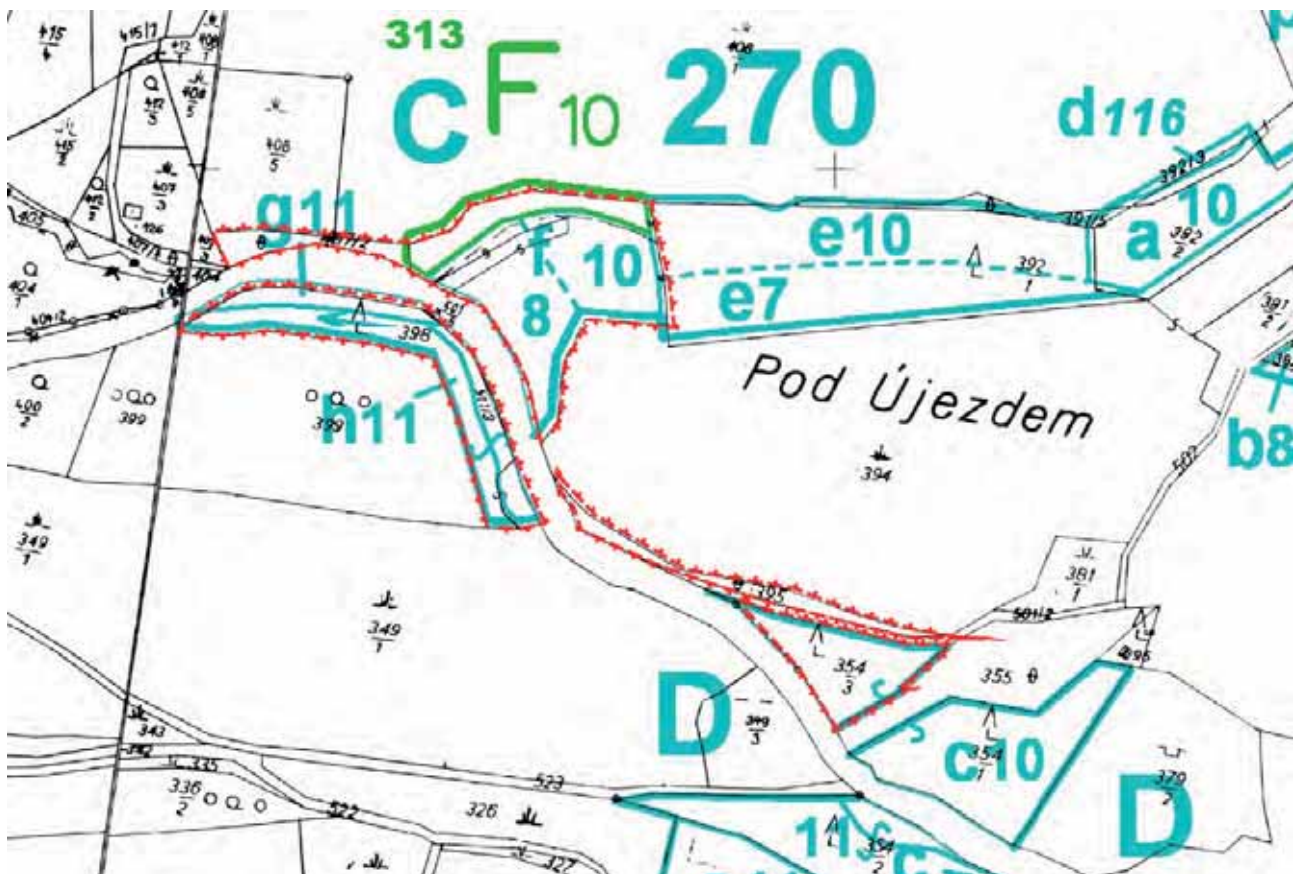
Mapka lesnická na ortofotu

3. Plán zásahů a opatření

3.1. Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1. Rámcové zásady péče o les

I pro ochranu geologicko-geomorfologického a takto malého ZCHÚ, je nejcennější výrazně diferencovaný, spíše řídký listnatý porost se starými i suchými i padlými listnáči. Z hlediska přístupu k lesním porostům, není až tak nejpodstatnější, že předmětem ochrany je geologicky zajímavý terénní zářez, vyhlášená plocha s přirozenými porosty a s navazujícím mokřadem je současně ekologicky hodnotným biokoridorem, který je třeba zachovat i nadále v co nejpřirozenější podobě.

Mapka lesnická

3.1.2. Podrobný popis porostů a výčet navrhovaných zásahů a činností v území

T1: Popis lesních porostů a výčet navrhovaných zásahů a opatření v nich

označení porostní skupiny (staré +nové)	etáž	výměra (ha)	LT	LT (%)	rám. směr. por. typ - HS	dřeviny	zast. dřevin %	věk	poznámka	doporučený zásah	naléhavost	stupeň nřirozenosti
LHO Nová Paka (504 829) 2008-2017												
270Cf10	10	0,18	3B2 3V1	80 20	446	BK	60	94	z poloviny prolomená smíšená bučina ve stržové úžlabině s mohutným samovolným náletem KL a BK	bez zásahu – přirozeně se obnovující rozpadlá por. skupina – ponechání souší	-	3
						SM	15					
						KL	10					
						JS	10					
						DB	5					
270Cf8	8	0,23	3B2 3V1	90 10	446	DB	40	74	téměř z poloviny prolomená listnatá skup. ve svahu nad silnicí a potokem s mohutným samovolným náletem KL a BK	bez zásahu – přirozeně se obnovující rozpadlá por. skupina – ponechání souší	-	3
						BK	40					
						KL	15					
						SM	5					
270Cg11	11	0,08	3V1	100	467	JS	88	108	listnatá kmenovina podél potoka u silniceokraj lesa	bez zásahu – přirozeně se obnovující por. skupina – ponechání souší	-	3
						KL	5					
						SM	5					
						BR	1					
						OL	1					
270Ch11	11	0,24	3F1 3V1 3U1	60 20 20	446	BK	55	108	smíšená bučina ve stržové úžlabině potoka podél silnice - diferencovaná	bez zásahu – přirozeně se obnovující por. skupina – ponechání souší	-	3
						DB	20					
						KL	10					
						OL	5					
						SM	5					
						JS	5					
274Dc10	10	0,18	3B2	100	441	SM	30	102	smíšený porost na svahu nad silnicí - diferencovaný – podrost listnáčů	možno vytěžit s ponecháním listnáčů a obnovou na přirozenou skladbu	3	4-5
						BO	30					
						DB	15					
						KL	10					
						BK	10					
						OS	5					
LHC LČR Hořice (504 000) 2008-2017												
313F10	10	0,13	3B2	100	446	BK	75	94	smíšená bučina ve svahu nad bočním potokem - diferencovaná	bez zásahu – přirozeně se obnovující por. skupina – ponechání souší	-	3
						DB	10					
						SM	10					
						KL	5					
Nezařízené parcely s porosty dřevin (ostatní plocha)												
p.č. 407/2	-	0,06	3B2	100	-	JS	40	60	smíšený sukcesní porost na slunném svahu nad silnicí	bez zásahu – přirozeně se vyvíjející porost	-	3
						JV	30					
						BK	10					
						DB	10					
						KR	10					
						AK	+					
p.č. 395	-	0,08	3B2	100	-	DB	40	70	smíšený sukcesní porost na slunném svahu nad silnicí	bez zásahu – přirozeně se vyvíjející porost	-	3
						BK	10					
						KL	15					
						JS	15					
						BR	10					
						KR	10					

Poznámky:

Označení a členění porostu odpovídá současnému platnému LHP, ale jsou provedeny podstatné opravy v popisu - doplnění a opravy v zastoupení dřevin a doplnění podrostu a aktualizace věku.

Vylíčení porostních skupin v LHP je členěno prakticky pouze podle převládajícího věku a nepodchycuje úplnou druhovou, vertikální, horizontální ani stanovištní strukturu porostů a obsahuje chyby, jak v zastoupení dřevin tak i v zázpisu. Mnoho porostních skupin se skládá z naprosto odlišných částí. V LHP nejsou podchyceny všechny vtřoušené

dřeviny, ani nálet a podrost, a ani věková diferenciacie v rámci porostní skupiny. Každou porostní skupinu je proto třeba posuzovat podle konkrétních částí a stanovišť přímo v terénu.

Stupně naléhavosti jednotlivých zásahů jsou podle následujícího členění:

- 1 - stupeň - zásah naléhavý (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany),
- 2 - stupeň - zásah vhodný,
- 3 - stupeň - zásah odložitelný

3.1.3. Zabezpečení starých stromů a kostry výstavků v PR

Je nutné ponechat rovnoměrnou kostru starých stromů či skupinek stromů po celé ploše v každém případě do rozpadu. Týká se to i ponechávání vývrátů a padlých stromů (tedy všech nad 40 cm výčetní tloušťky).

3.1.4. Geograficky nepůvodní dřeviny

Na území památky se nacházejí jedinci **modřínu evropského, trnovníku akátu – co nejdříve vytěžit.**

3.1.5. Zásady opatření v lesích z pohledu zoologického a mykologického

Ve staré bučině je větší množství dutin vhodných pro dutinové ptáky. Rozhodujícím biotopem většiny entomofauny, ale i avifauny, jsou řídké osluněné staré porostní skupiny se starými rozpadajícími se stromy a nedotěžené zbytky starých porostních skupin a hloučky listnáčů. To platí v podobné míře i pro výskyt saprofytických i parazitických hub. Pro jejich ochranu obecně platí zachování věkově rozrůzněných spíše rozvolněných přirozených lesních porostů se starými doupnými stromy.

Velmi významný je prameništění mokřad s umělými tůňemi v ochranném pásmu a mimo PP v JZ části podél potoka u silnice

3.2. Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Ochranné pásmo je v této PP podle § 37 odst.1 zákona č. 114/1992 Sb. území do vzdálenosti 50 m od hranic ZCHÚ.

V ochranném pásmu má velký význam k lokalitě přiléhající přípotoční prameniště se vzrostlou etážovitou jasanovou olšinou na nelesním pozemku na části p.č. **349/1** (s nedořešenou parcelní situací v KN-ZE 349 a ZE 352/1 - LV337 - Ottmar Petr, K. H. Máchy 1262, Nová Paka, 509 01). Charakter biotopu a uměle vyhotovené tůně s přítokem a odtokem mají velkou hodnotu pro obojživelníky.

3.3. Zaměření a vyznačení území v terénu

Značení hranice existuje.. Jsou zde i tabule se státním znakem na většině přístupových míst.

3.4. Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

Dosud nejsou dořešeny a plošně vymezeny vlastnické vztahy k některým parcelám (viz katastr nemovitostí).

(Pokud není možné zabezpečit plnění předmětu ochrany přírody v minimálních požadavcích, které vyplývají z plánu péče, dohodou s vlastníkem (správcem), je z dlouhodobého hlediska nejefektivnějším řešením výkup nebo směna pozemků).

3.5. Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Zásadní význam z hlediska ohrožení lokality má a vždy bude mít stávající silnice protínající ZCHÚ.

3.6. Návrhy na vzdělávací využití území

I toto ZCHÚ má svůj vzdělávací význam i s ohledem na blízkost obce. Bylo by vhodné umístit ve středové části u silnice naučnou tabuli s popisem geologie, geomorfologie a přirozeného lesa a vegetace typických pro toto stanoviště a s obrázky.

3.7. Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany a území

Detailní průzkumy dávají více informací a podkladů pro dostatečnou argumentaci k cílům a zásahům a především ke konkrétnímu omezení či vyloučení hospodářského, mysliveckého či rekreačního využívání.

Jelikož je to velmi malé území a z velké části ovlivněné komunikací potenciál tohoto biotopu je stále ohrožen.

Vzhledem k charakteru biotopu je vhodné provést zoologické průzkumy měkkýšů a obojživelníků a mykologický a bryologický průzkum.

Výchoz fylitické břidlice nad silnicí zblízka.

4. Závěrečné údaje

4.1. Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (prací)

Jedná se o lesy v majetku drobných vlastníků i státu a břemeno vyplývající z předpisů o ochraně přírody a tedy i z (ne)hospodaření v lesích zvláštního určení z titulu ochrany přírody, není doposud uspokojivě vyřešeno.

Možnosti financování z popudu vlastníků:

a) Finanční podpora pro lesní hospodářství v rámci **Programu rozvoje venkova 2007-2013** z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) řeší i environmentální lesnické otázky:

Opatření II.2.3. Lesnicko-environmentální platby – podopatření II.2.3 Zlepšování druhové skladby lesních porostů. Na zvýšený podíl MZD oproti minimálnímu podílu, jež ukládá lesní zákon, lze využít právě tento dotační titul (nařízení vlády č. 53/2009 Sb.).

b) Finanční podpora pro lesní hospodářství v rámci **operačního programu Životní prostředí 2007 - 2013**. Z pohledu lesnictví je stěžejní prioritní osa 6 - Zlepšování stavu přírody a krajiny a v jejím rámci zejména oblasti podpory 6.2 a 6.3, jejichž cílem je zlepšení přírodních poměrů v lesích podporou tvorby bohatě strukturovaných lesních porostů jako předpokladu pro zvýšení odolnosti lesů v budoucnu. Podpora v rámci OP ŽP je poskytována formou nevratné dotace, s maximální hranicí podpory 90 % z celkových způsobilých výdajů.

c) Náhrada za ztížení lesního hospodaření se řeší podle § 58 zákona č. 114/1992 v úplném znění č. 460/2004 a podle **prováděcí vyhlášky 335/2006 Sb.** (doslovná citace):

„Pokud vlastníku lesního pozemku vznikne nebo trvá v důsledku omezení vyplývajícího z ochrany přírody ve ZCHÚ újma, má nárok na její finanční náhradu. Finanční náhradu poskytne z prostředků státního rozpočtu příslušný orgán ochrany přírody na základě písemného uplatnění nároku vlastníka lesního pozemku, jestliže je nárok na finanční náhradu a její výše prokázán doklady a podklady potřebnými pro posouzení nároku. Nárok na finanční náhradu zaniká, pokud uplatnění nároku nebylo příslušnému orgánu ochrany přírody doručeno do 3 měsíců od skončení kalendářního roku, v němž újma vznikla nebo trvala.“

d) Náklady na ochranu obnovy dřevin přirozené skladby proti srnčí a černé zvěři a náhrady za škody na přirozené obnově by měly být požadovány od nájemce honitby.

4.2. Použité podklady a zdroje informací

Seznam literatury:

- VULTERIN, Z. (1964): Chráněná území východních Čech. - KSSPPOP Pardubice, nepag.
- FALTYSOVÁ, H., MACKOVČIN, P., SEDLÁČEK, M. a kol. (2002): Královéhradecko. Chráněná území ČR, sv. V, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 410 str.
- DEMEK, J. [ed.] (2006): Hory a nížiny. Zeměpisný lexikon ČSR. Academia, Praha.
- KOLEKTIV (1958): Atlas podnebí ČSSR. Ústřední správa geodzie a kartografie. Praha.
- KOLEKTIV (2007): Atlas podnebí Česka. Český hydrom. ústav a Univerzita Palackého. Praha-Olomouc. 255 s..
- PLESNIK J., HANZAL V. & BREJŠKOVÁ L. [eds.] (2003): Červený seznam ohrožených druhů české republiky. Obratlovci. – Příroda, Praha, 22: 1–184.
- PROCHÁZKA, F. et al (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin ČR (stav v r. 2000). Příroda, Praha: 166 s.
- QUITT, E. (1971): Klimatické oblasti Československa. Stud. Geogr., Brno, 16: 1 - 73.
- SKALICKÝ, V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. In: Hejný, S. et Slavík, B. [eds.]: Květena ČSR 1:103 - 121. Academia, Praha.
- VRŠKA T., HORT L. (2003): Základní kritéria a parametry pro hodnocení “přirozenosti” lesních porostů. – Metodika AOPK ČR, Brno.
- Vyhláška MŽP ČR č. 64/2011, o plánech péče, označování a evidenci chráněných území.
- Vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb.
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

DOKUMENTACE PP (tzv. „rezervační kniha ZCHÚ“):

Archivní dokumentace k lokalitě

[Depon. In: Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, Hradec Králové].

Lesní hospodářský plán: LHC LČR Hořice (kód 504 000) 2008-2017

Lesní hospodářská osnova: ORP Nová Paka (kód 504 829) 2008-2017

Revize typologického mapování ÚHÚL pobočka Hradec Králové 2011.

Materiály soustavy Natura 2000 – AOPK - internet

Vlastní šetření 2011 a odborné konzultace.

4.3. Seznam používaných zkratk

PP – přírodní památka, PR – přírodní rezervace, AOPK ČR - Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, KÚ - krajský úřad, KH – Královéhradecký kraj, ORP - obec s rozšířenou působností, OP - ochranné pásmo, LHC - lesní hospodářský celek, LHP - lesní hospodářský plán, LHO - lesní hospodářská osnova, LHPO - lesní hospodářský plán a osnova, LHK – lesní hospodářská kniha, KN – katastr nemovitostí, MZD – meliorační a zpevňující dřeviny (příloha č. 4 vyhl. č. 83/1996 Sb), ÚHÚL – Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, ZCHÚ – zvláště chráněné území, HS – hospodářský soubor, OkÚ – okresní úřad, MZe – ministerstvo zemědělství, MŠK - ministerstvo školství a kultury;

Seznam mapových listů

a) Katastrální mapa:	13-10-7 (13-10-6)
b) Státní mapa odvozená 1:5000:	JICI 4-5, 5-5
c) Základní mapa České republiky 1:10 000:	03-43-13
d) Základní mapa České republiky 1:50 000:	03-43
e) Čtverec síťového mapování:	55-58

Plán péče zpracoval

jméno: Ing. Miroslav Mikeska Ph.D. – lesnictví, typologie, fytoecologie, mapy a GIS, fotodokumentace
 RNDr. Romana Prausová Ph.D. – inventarizace cévnatých rostlin a excerpce zdrojů
 Doc. RNDr. Jan Vítek - geomorfologie

datum: **24.11.2011**

5. Přílohy

Přílohy do rezervační knihy:

1. Přehled taxonů cévnatých rostlin dosud zjištěných (PRAUSOVÁ 2011)
2. Geomorfologický průzkum (VÍTEK 2011)
2. Výpis z LHPO

Fotodokumentace:

Je provedena rovněž v digitální podobě a je součástí digitální verze celého plánu péče na CD nosiči.

GIS

Plán péče spolu s mapovými a dalšími podklady - "rezervační knihou" a fotodokumentací je zpracován v podobě GIS (Shapefile)

FOTODOKUMENTACE

ZCHÚ se nachází po obou stranách silnice 3. třídy a výchozy bezprostředně navazují na silniční těleso

Západní cíp – ostatní plocha zarostlá lesem p.č. 407/2

Západní cíp – ostatní plocha zarostlá lesem p.č. 407/2

Boční úžlabina s potokem a přirozenou bučinou (270Cf8, f10)

Jádro území s výchozy fylitické břidlice a prahy v potoce – erozí poničená silnice před opravou.

Pravá strana silnice – 270Cf8

Přirozeně se obnovující porost po prolomení větrem – 270Cf8, f10

Přirozeně se obnovující porost po prolomení větrem – 270Cf8, f10

Přírodě blízký je i porost na státním pozemku – 313F10

Přírodě blízký porost s dubem letním nad silnicí - 270Cf8

Ostatní plocha s přirozeným porostem na břehu nad silnicí v JV části – p.č. 395

Jižní horní cíp ZCHÚ – 274Dc10část

Levá strana západním směrem pod silnicí přechází na pramenišní mokřad s porostem mimo les.

Levá strana západním směrem pod silnicí přechází na pramenišní mokřad s umělými tůňemi pro obojživelníky.

Levá strana západním směrem pod silnicí přechází na prameniště mokřad s umělými tůňemi pro obojživelníky.

Výchozy břidlice nad potokem pod silnicí ve střední části.

Výchoz fylitické břidlice nad silnicí zblízka.

Přírodě blízká struktura bučiny v boční úžlabině vynikne v létě.

Latinský název	Černý a červený seznam	Poznámka
<i>Acer campestre</i>		
<i>Acer platanoides</i>		
<i>Acer pseudoplatanus</i>		
<i>Aegopodium podagraria</i>		
<i>Aesculus hippocastanum</i>		J Evropa
<i>Agrostis capillaris</i>		
<i>Achillea millefolium</i>		
<i>Ajuga genevensis</i>		
<i>Ajuga reptans</i>		
<i>Alliaria petiolata</i>		
<i>Allium vineale</i>		
<i>Alnus glutinosa</i>		
<i>Anemone nemorosa</i>		
<i>Angelica sylvestris</i>		
<i>Anthriscus sylvestris</i>		
<i>Arrhenatherum elatius</i>		
<i>Artemisia vulgaris</i>		
<i>Asplenium trichomanes</i>		
<i>Astragalus glycyphyllos</i>		
<i>Astrantia major</i>		
<i>Athyrium filix-femina</i>		
<i>Barbarea vulgaris</i>		
<i>Betula pendula</i>		
<i>Brachypodium sylvaticum</i>		
<i>Caltha palustris</i> subsp. <i>palustris</i>		břeh potoka
<i>Campanula rapunculoides</i>		
<i>Campanula rotundifolia</i>		
<i>Campanula trachelium</i>		
<i>Carex digitata</i>		
<i>Carex muricata</i> s. str.		
<i>Carex sylvatica</i>		
<i>Carpinus betulus</i>		
<i>Cerastium holosteoides</i>		
<i>Chaerophyllum aromaticum</i>		
<i>Chelidonium majus</i>		
<i>Chenopodium album</i> agg.		
<i>Circaea x intermedia</i>		
<i>Cirsium arvense</i>		
<i>Cirsium oleraceum</i>		
<i>Clinopodium vulgare</i>		
<i>Corylus avellana</i>		
<i>Crataegus</i> sp.		
<i>Crepis biennis</i>		
<i>Dactylis glomerata</i>		
<i>Dryopteris carthusiana</i>		
<i>Dryopteris dilatata</i>		
<i>Dryopteris filix-mas</i>		
<i>Echinochloa crus-galli</i>		J Evropa
<i>Echium vulgare</i>		
<i>Elytrigia repens</i>		
<i>Epilobium ciliatum</i>		
<i>Epilobium collinum</i>		
<i>Epilobium lamyi</i>		
<i>Epilobium montanum</i>		

Latinský název	Černý a červený seznam	Poznámka
<i>Equisetum arvense</i>		
<i>Euonymus europaea</i>		
<i>Euphorbia cyparissias</i>		
<i>Fagus sylvatica</i>		
<i>Fallopia convolvulus</i>		
<i>Festuca gigantea</i>		
<i>Ficaria verna</i>		
<i>Fragaria moschata</i>		
<i>Fragaria vesca</i>		
<i>Fraxinus excelsior</i>		
<i>Gagea lutea</i>		
<i>Gagea minima</i>	C3	údolí potoka
<i>Galeobdolon luteum</i>		
<i>Galeobdolon montanum</i>		údolí potoka
<i>Galeopsis bifida</i>		
<i>Galeopsis pubescens</i>		
<i>Galeopsis tetrahit</i>		
<i>Galium album</i>		
<i>Galium aparine</i>		
<i>Galium odoratum</i>		
<i>Galium uliginosum</i>		
<i>Geranium pratense</i>		
<i>Geranium robertianum</i>		
<i>Geum urbanum</i>		
<i>Glechoma hederacea</i>		
<i>Heracleum sphondylium</i>		
<i>Hieracium murorum</i>		
<i>Hieracium sabaudum</i>		
<i>Holcus mollis</i>		
<i>Hypericum perforatum</i>		
<i>Impatiens noli-tangere</i>		
<i>Impatiens parviflora</i>		Asie
<i>Lamium maculatum</i>		
<i>Lapsana communis</i>		
<i>Larix decidua</i>		
<i>Lathyrus pratensis</i>		
<i>Leontodon autumnalis</i>		
<i>Leontodon hispidus</i>		
<i>Linaria vulgaris</i>		
<i>Lotus corniculatus</i>		
<i>Lysimachia nummularia</i>		
<i>Mahonia aquifolium</i>		S Amerika
<i>Melica nutans</i>		
<i>Mercurialis perennis</i>		
<i>Moehringia trinervia</i>		
<i>Mycelis muralis</i>		
<i>Oxalis acetosella</i>		
<i>Petasites hybridus</i>		
<i>Picea abies</i>		
<i>Pinus sylvestris</i>		
<i>Plantago lanceolata</i>		

Latinský název	Černý a červený seznam	Poznámka
<i>Plantago major</i>		
<i>Poa annua</i>		
<i>Poa nemoralis</i>		
<i>Poa pratensis</i>		
<i>Populus tremula</i>		
<i>Prunus avium</i>		
<i>Prunus domestica</i>		
<i>Prunus spinosa</i>		
<i>Pulmonaria obscura</i>		
<i>Pyrus</i> sp.		
<i>Quercus petraea</i>		
<i>Quercus robur</i>		
<i>Quercus rubra</i>		S Amerika
<i>Ranunculus auricomus</i> s. str.		
<i>Ranunculus repens</i>		
<i>Robinia pseudacacia</i>		S Amerika
<i>Rosa canina</i> agg.		
<i>Rubus fruticosus</i> agg.		
<i>Rubus idaeus</i>		
<i>Rumex obtusifolius</i>		
<i>Sambucus nigra</i>		
<i>Scrophularia nodosa</i>		
<i>Securigera varia</i>		
<i>Senecio ovatus</i>		
<i>Silene latifolia</i> subsp. <i>alba</i>		
<i>Sonchus asper</i>		
<i>Sorbus aucuparia</i>		
<i>Stellaria holostea</i>		
<i>Taraxacum</i> sect. <i>Ruderalia</i>		
<i>Tilia cordata</i>		
<i>Torilis japonica</i>		
<i>Trifolium pratense</i>		
<i>Urtica dioica</i>		
<i>Verbascum thapsus</i>		
<i>Veronica chamaedrys</i>		
<i>Vicia cracca</i>		
<i>Vicia sepium</i>		
<i>Vinca minor</i>		
<i>Viola hirta</i>		
<i>Viola reichenbachiana</i>		
<i>Viola riviniana</i>		

Vysvětlivky:

stupně ochrany (Procházka F. [ed.], 2001)

C1 kriticky ohrožený, C2 silně ohrožený, C3 ohrožený, C4a vzácnější vyžadující pozornost

poznámka: oblast původu zavlečeného druhu do České republiky
specifikace výskytu

literatura:

Kubát K., Hrouda L., Chrtěk J. jun., Kaplan Z., Kirschner J. et Štěpánek J. [eds], 2002: Klíč ke květeně České republiky.- 928. p., Academia, Praha.

Procházka F. [ed.], 2001: Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000).- Příroda, Praha, 18:1-166.

Příloha 2:

Geologické a geomorfologické poměry

přírodní památky **S t a v**

Přílohy: 3 grafické, 19 fotografií

Text a přílohy vypracoval doc. RNDr. Jan Vítek (PřF UHK), 2011

1. Úvod

Přírodní památka Stav byla vyhlášena za chráněné území 26.6.1980, a to v kategorii *chráněný přírodní výtvar* a v r. 1992 (na základě Zákona o ochraně přírody a krajiny, č. 114/1992 Sb.) byla přehlášena do stávající kategorie ochrany maloplošných území **přírodní památka** (dále PP). Předmětem ochrany je zejména geologicko geomorfologická hodnota příslušného území.

Kromě pojmenování *Stav*, odvozeného od názvu obce, do jehož katastru zájmové území patří, byla lokalita uváděna též pod některými dalšími názvy, např. Stavská břidlicová lokalita (např. na mapách: Chráněná území, 1988, Turistická mapa KČT Český ráj, 2005, a Podkrkonoší, 2002, aj.), nebo Epigenetické údolí u Stavu atd. O lokalitě se zmínila již vlastivědná monografie „Novopacko“ (Kolektiv, 1924), a to fotografií s popiskem „*Prahorní shluk u Stavu*“ (str. 129), zachycujícím čerstvý zářez silnice ve fylitu.

PP Stav se nachází v bezprostředním východním okolí střední části obce Stav (bývalý okr. Jičín), asi 4 km jihozápadně od Nové Paky. Zaujímá spodní část údolí, protékaného pravou pobočkou Úlibického potoka, a také pravé boční údolíčko, ústící do „hlavního“ údolí ve spodní polovině chráněného území. Osou přírodní památky prochází silnice (sama o sobě vyjmuta z chráněného území), stoupající ze Stavu k silnici č. 16 u Nové Paky.

Předložený geologicko-geomorfologický posudek byl vypracován na základě autorových terénních sledování, provedených v několika časových etapách – v letech 1985, 1992, 2000 (za účelem spolupráce na edici Chráněná území ČR, svazek Královéhradecký kraj) a zejména během roku 2011 za účelem přípravy tohoto materiálu. Bylo tedy možno porovnat stav lokality během čtvrtstoletí dlouhém časovém úseku.

Byla provedena grafická a fotografická dokumentace; součástí tohoto materiálu je mapa s vyznačením některých jevů a tvarů, 2 profily (přiložen je i zvětšený výřez Geol.mapy 1:50 000, list 03-43 Jičín) a 19 fotografií (autora této zprávy), označených a–s (v příslušné části textu je na ně odkazováno např.: foto a); seznam fotografií je v závěru zprávy.

2. Regionálně geomorfologické zařazení

Z **regionálně geomorfologického** hlediska (viz Demek, Mackovčín, ed. 2006, Balatka, Kavoda 2006) je území s PP Stav součástí **provincie Česká vysočina, Krkonošsko-jesenické soustavy** (subprovincie), Krkonošské podsoustavy a **celku Krkonošské podhůří**.

V rámci nižších geomorfologických jednotek náleží do **podcelku Podkrkonošská pahorkatina**, v němž leží na jihu **okrsku Novopacká vrchovina**.

Území s přírodní památkou představuje konkávní (údolní) tvar georeliéfu; hydrograficky náleží do povodí Labe; odvodňováno je levým přítokem Úlibického potoka, což je levý přítok Cidliny.

3. Geologická charakteristika

Už z hlavního důvodu ochrany území s PP Stav, jímž je příklad epigenetického údolí, vyplývá existence rozličného geologického prostředí, tj. nejméně dvou nestejně odolných typů hornin v zájmové lokalitě. Oblast s PP Stav je součástí regionálně geologické jednotky **podkrkonošská pánev**, tvořené v této partii téměř bezvýhradně (k výjimkám patří část území PP Stav, viz závěr této kapitoly) horninami mladšího paleozoika (permu a karbonu). V zájmovém území převažují sedimenty a vulkanity svrchního karbonu (stefan – westval), řazené k tzv. kumburskému souvrství (Prouza, Tásler a kol. 1985, Coubal a kol. 1998 aj. autoři). V komplexu sedimentů převažují arkózy a arkózové pískovce, zastoupeny jsou i aleouropelity a polohy slepenců (viz (Prouza, Tásler a kol. 1985, Coubal a kol. 1998); z vulkanitů jsou zde rozšířeny ryodacity a jejich tufy (Coubal a kol. 1998), na mapě Prouza, Tásler a kol. (1985) jsou tyto paleovulkanity označovány jako porfyrity a paleoandezity. Odkryv těchto vulkanitů je např. v někdejším kamenolomu nad horním (východním) okrajem PP a ještě v polovině minulého století zde byl těžen štěrk na údržbu komunikací (Tuček 1940).

V údolí s PP Stav byly v podloží hornin svrchnokarbonského stáří odkryty starší (svrchnoproterozoické až staroprvohorní) krystalické břidlice – sericitické fylity, zařazované některými autory (např. Prouza, Tásler a kol. 1985) ke krystaliniku Zvičiny. Jde o výskyt v širším okolí v podstatě ojedinělý a okolnosti jeho přirozeného (přírodního) odkryvu jsou hlavní hodnotou zdejšího chráněného území.

4. Geomorfologická charakteristika georeliéfu

Území s PP Stav se nachází uprostřed zvlněné krajiny, geografy označované jako Podkrkonošská pahorkatina a geology obdobně – podkrkonošská pánev. Území s PP Stav vyplňuje spodní část údolí, protékaného levým přítokem Úlibického potoka ve východním okolí obce Stav.

Potok pramení asi 1 km východně od obce Stav cca v 390 m n.m., a to v partii tvořené karbonskými sedimenty (zejména arkózami). V průběhu několika set metrů potok v těchto sedimentech eroduje a vytváří údolí v profilu širokého V (foto a,b). Postupně se na úseku asi 250 m zařezává do podložních tvrdších krystalických hornin – fylitů a prohlubuje údolí ve stejném směru. Tento jev se nazývá epigenese a údolí takto vzniklá jsou v geomorfologii označována jako epigenetická („zdeděná“) údolí.

Úsek zdejšího epigenetického údolí je nejvýraznější v délce asi 200 m. Údolí zde má profil úzce sevřeného V (viz profil l, foto d,k,n), spádová křivka je poměrně strmá s nevyrovnanou (s prahy v korytu). Obdobný charakter má také pravé boční údolíčko, které bylo zařazeno do území PP a které je rovněž zahloubeno z podstatné části již do fylitu.

Fylit – hlavní horninový materiál v PP Stav – je jemnozrnnou krystalickou břidlicí tvořenou drobnými zrnky křemene a šupinkami slídy sericitu (tj. v epizonální zóně metamorfózy přeměněného muskovitu). Fylit je výrazně břidličnatý (foto g,h), sklon foliace (s tenkou laminací) je k jihu až JZ a obvykle činí 30-50°. Tento sklon je zřejmý prakticky na všech (skalních i umělých) horninových výchozech (foto e,g,l,q aj.). Plochy foliace jsou místy zvrásněné. Na některých místech je hornina zpevněna křemennými žilami; polohy křemene jsou ojediněle příčinou vzniku prahu v korytě (foto i). Na fylitových výchozech byly změřeny tyto hlavní směry průběhu puklin: 140° (odpovídá základnímu směru horní části údolí), 65° (odpovídá přibližně směru dolní části údolí); další pukliny: 88°, 5°, 111°, frekvence 22-26° (poslední dva uvedené směry vymezují hrotovitý tvar skalních výchozů na levém svahu „soutěskovitého“ úseku údolí, viz profil 1 a foto e,f) i jinde.

Nejvýraznější skalní výchozy fylitů (profil 1, foto e,f) vystupují na levém svahu údolí, přibližně uprostřed délky PP Stav. Asi 6 m nad dnem údolí je úpatí skalního útvarů (v podstatě mrazového srubu), který je stupňovitě 3,5 m vysoký a asi 5,5 m dlouhý. Kromě někdejší eroze potoka se na jeho modelaci uplatnilo kryogenní zvětrávání dle puklin a skloněných břidličnatých ploch (údaje o směru puklin a sklonu foliace viz výše). Tento skalní útvar přechází v následující části svahu do menších výchozů; úpatí a okolní svah pokrývá suť z drobných plochých kamenů, smíšených s hlinitými svahovinami.

V této partii údolí je pozoruhodné i dno údolí. Potok zde vytváří 0,5-1 m hluboké koryto (s křemenným prahem, viz foto i) a v místě nárazového břehu „podkopává“ strmý pravý svah údolí (asi 6,5 m pod silnicí). Ve fylitu a svahovinách zde tak vznikl nízký (necelý 1 m vysoký i hluboký) převis, patrný i na profilu 1 a foto j.

Soustavu skalních fylitových prahů odhalila eroze potoka také v nižší části údolí – nad levotočivým zákrutem údolí a nad vyústěním pravé údolní pobočky. Výška jednotlivých stupňů je od několika cm po 30 cm, mezi jednotlivými stupni vznikly erozní (až erozně – evorzní) prohlubně (největší 1,8 m dlouhá, 1,1 m široká a ve fylitovém prahu až 30 cm hluboká). Tyto prahy a prohlubně, svědčící o nevyrovnaném spádu potoka a selektivní erozi, zde byly dokumentovány při minulých exkurzích autora, ale v letošním roce je třeba o nich hovořit v „čase minulém“. Svah údolí pod silnicí byl zřejmě z důvodu zpevnění podkladu komunikace zasypán melafyrovými kameny (viz též foto m,n) a kameny zde vyplňují i koryto potoka a výše uvedené skalní prahy.

Další skalní výchozy fylitů jsou na několika dalších místech součástí strmého levého údolního svahu (foto l,o,p) až po spodní okraj chráněného území. Obvykle jsou do 2 m vysoké a na jejich modelaci se někde částečně uplatňuje i kořenová destrukce stromů (foto l). Na pravém údolním svahu, do značné míry změněném přítomností silnice, byla většina fylitových výchozů odhalena terénními úpravami svahu při stavbě silnice. K výjimkám patří skalní ostroh („hřebínek“) z nízkých fylitových výchozů mezi hlavním a pravým bočním údolím (foto q).

Boční údolí protékané pravým přítokem (na vodu většinou chudým) je rovněž součástí epigenetického údolí. Svahy jsou převážně fylitové, ale skalní výchozy se zde kromě několika drobných srázů nevyskytují. Horní část údolíčka je širší (dno je až 5 m široké) s mírnějšími svahy (foto r), směrem k vyústění se údolí zužuje do profilu sevřeného V (viz profil 2). Zde (asi 25 m nad vyústěním) je v korytu na dně údolíčka asi 1 m vysoký stupeň, ale patrně nikoli

ve skalním fylitovém podloží, ale v aluviu a splavených svahovinách, konsolidovaných kořeny stromu (foto s).

5. Ochranné poznámky

PP Stav je geologickou a geomorfologickou lokalitou v širším okolí zájmového území ojedinělou. Představuje typickou ukázkou epigenetického údolí, v němž se potok nejprve poměrně snadno zařídí do měkkých sedimentů karbonského stáří a v jejich podloží do fylitů zvičinského krystalinika. Ty zde mají též několik přírodních a umělých výchozů.

Osou zájmového území prochází silnice, spojující obec Stav s křižovatkou silnice č. 16 u Kumburského Újezda. Tato silniční spojka (směr Nová Paka) je poměrně hojně využívaná. Této okolnosti by mohlo být „osvětově“ využito, např. umístěním informační tabule o hlavních hodnotách chráněného území. Zároveň je ovšem přítomnost silnice a zejména její údržba hlavním ochranným problémem lokality. Boční erozí potoka dochází v nárazovém břehu k „podkopávání“ příkrého svahu pod silnicí a tím – spolu se zátěží projíždějících vozidel – k narušování stability svahu. Patrně za účelem omezení destrukce svahu pod silnicí byla část tohoto svahu pokryta násypem z volně ležících melafyrových kamenů. Ty na úseku cca 25 m dlouhém tvoří souvislý povrch příkrého svahu a vyplňují i příslušnou část koryta. Tím došlo k zakrytí (a zřejmě i devastaci) jedné z nejhodnotnějších partií na lokalitě – fylitových skalních prahů v korytě.

Více než 30 let trvající zákonná ochrana hlavního fenoménu této přírodní památky – epigenetického údolí v ojedinělém výskytu fylitů zvičinského krystalinika – je i nyní opodstatněná, i když dle mého názoru jde spíše o lokalitu regionálního významu. Hodnota PP Stav je však do značné míry narušována nezbytnou údržbou silniční komunikace. To je v současné době zřejmě nejzávažnější ochranný problém zájmové lokality.

6. Literatura

Balatka B., Kalvoda J. (2006): Geomorfologické členění reliéfu Čech. 80 s., Kartografie, Praha.

Coubal M. a kol. (1998): Geologická mapa ČSR, 1:50 000, list 03-43 Jičín. ČÚG, Praha.

Čepek L. a kol. (1963): Vysvětlivky k přehledné geologické mapě ČSSR, 1:200 000, list M-33-XVI (Hradec Králové). 202 s. ÚÚG v NČSAV, Praha.

Demek J., Mackovčín P. a kol.: (2006): Zeměpisný lexikon ČR: Hory a nížiny. 582 s. AOPK, Brno.

Faltysová H., Mackovčín P., Sedláček M. a kol. (2002): Královéhradecko. Chráněná území ČR, sv. V, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 410 str.

Kolektiv (1924): Novopacko. Vlastivědná monografie okresů. Svazek 1, 327 str. Nová Paka.

Prousa V., Tásler R., ed. (1985): Geologická mapa podkrkonošské pánve, 1:100 000. ÚÚG, Praha.

Svoboda J. a kol. (1964): Regionální geologie ČSR, díl. 1, sv. 1 (Krystalinikum), 380 str. NČSAV, Praha.

Tuček K. (1940): Soupis lomů, č.11, Nová Paka. 69 str. Praha.

7. Seznam příloh

Grafické přílohy:

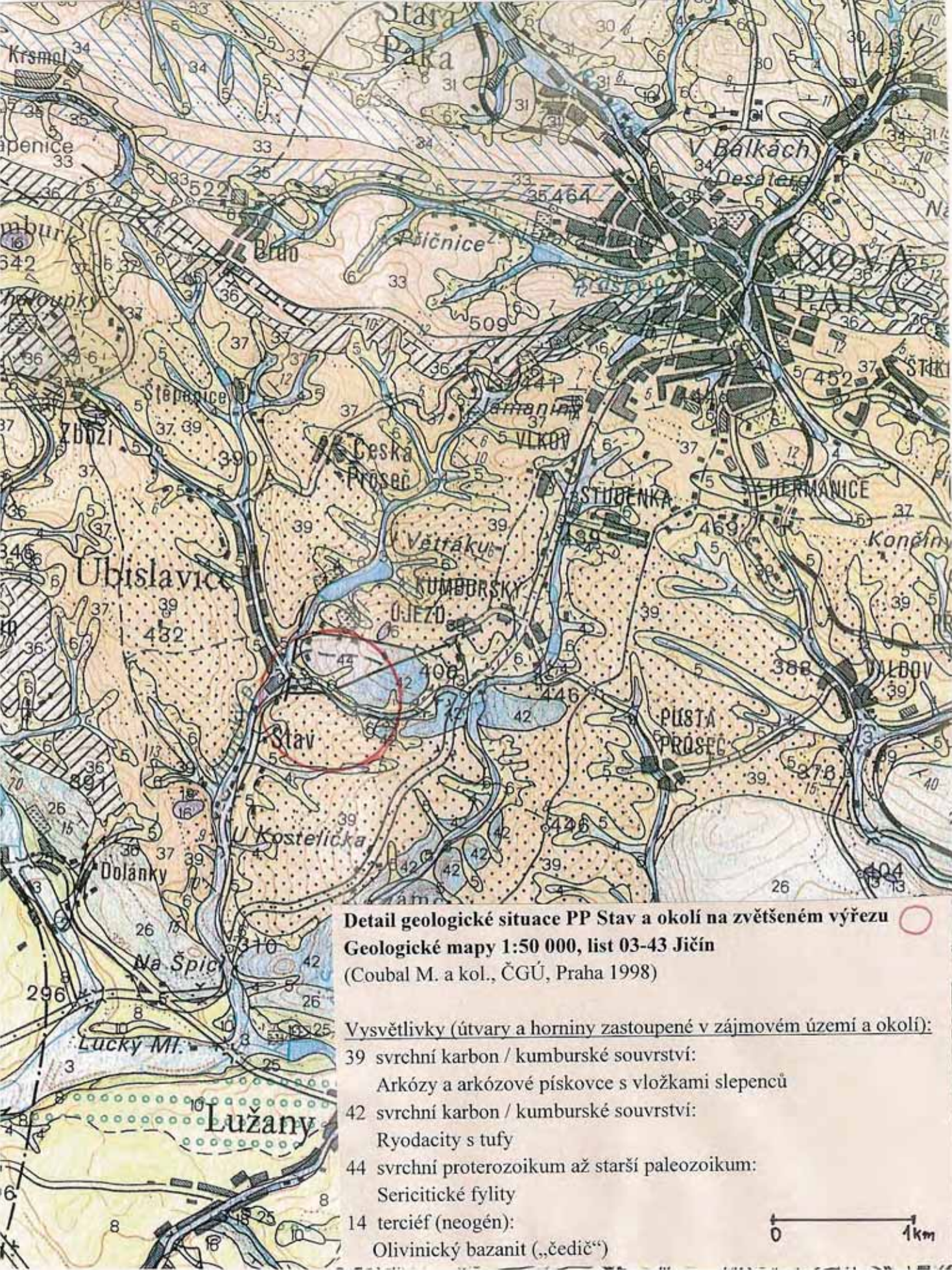
Mapa PP Stav a blízkého okolí s vyznačením morfoloogicky významných geomorfologických tvarů.

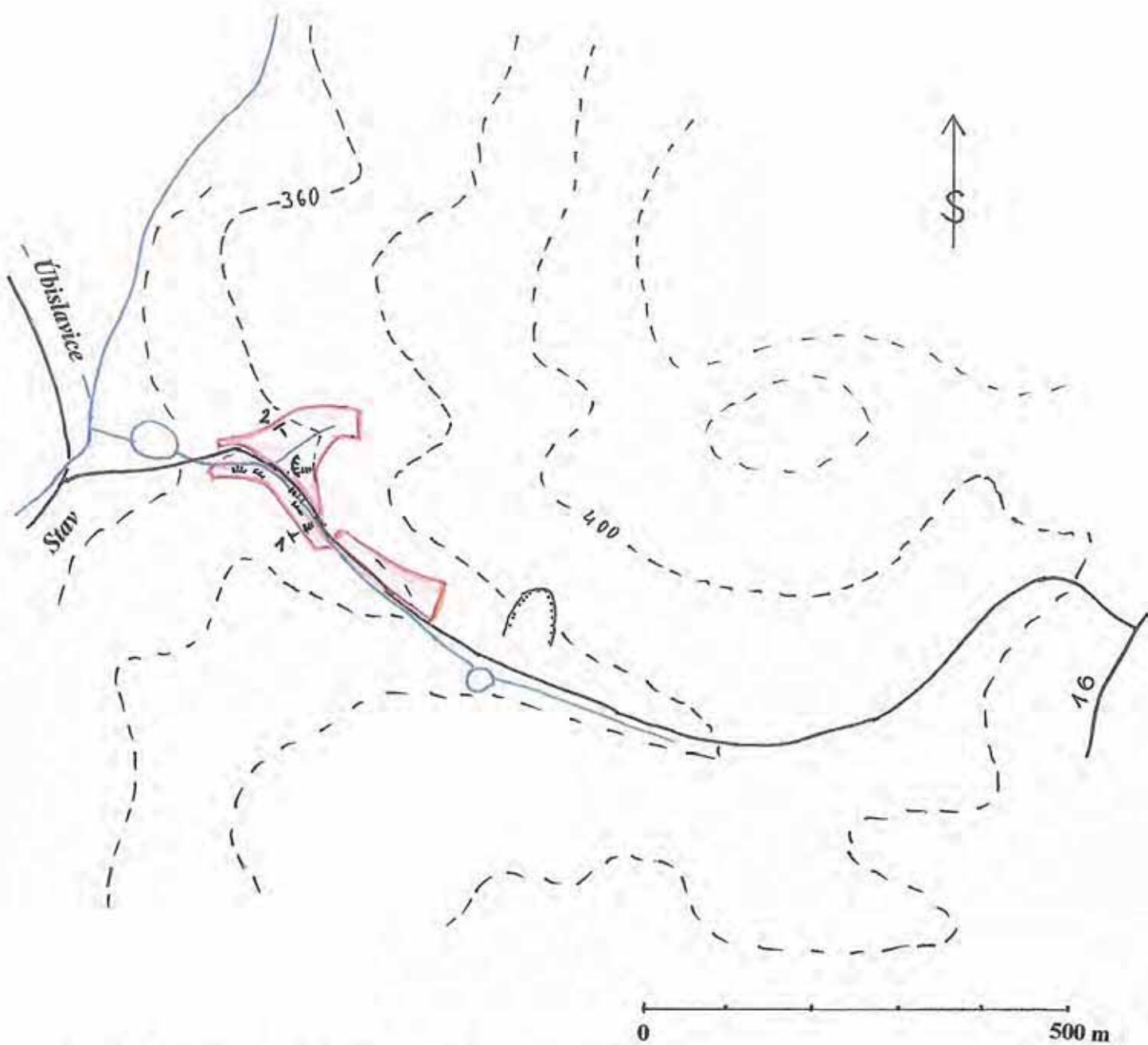
Profily údolími na území PP Stav; profil 1 = střední část hlavního údolí; profil 2 = pravá údolní pobočka. Lokalizace profilů viz Mapa PP Stav.

Detail geologické situace PP Stav a okolí na zvětšeném výřezu Geologické mapy ČR 1:50 000, list 03-43 Jičín..

Texty fotografií:

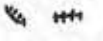

- a) Partie nad horním (východním) okrajem PP Stav.
- b) Levá hrana údolí s PP Stav.
- c) Erozní zářez v naplaveninách v horní části chráněného území.
- d) Počátek epigenetického zářezu do fylitů ve v. části PP.
- e) Největší skalní výchoz fylitu na levém svahu údolí ve střední části PP.
- f) Pohled na největší skalní výchoz fylitu ze spodní části levého svahu údolí.
- g) Detail fylitu v největším skalní výchozu na levém svahu údolí.
- h) Detail foliace fylitu v největším skalní výchozu na levém svahu údolí.
- i) Křemenný práh ve fylitovém korytu údolí.
- j) „Podkopávání“ pravého břehu údolí boční erozí ve střední části PP.
- k) Erozní rýha uprostřed hlavního údolí v PP.
- l) Fylitový výchoz na levém svahu ústřední části PP.
- m) Nasypané kameny na svahu pod silnicí (v ústřední části PP) zasahují až do koryta, kde překrývají někdejší fylitové prahy.
- n) Nasypané kameny (melafyrové) na strmém pravém svahu údolí (v ústřední části PP) patrně za účelem zpevnění labilního svahu pod silnicí. Průhled do spodní části údolí.
- o) Levý svah v nižší části hlavního údolí s malými fylitovými výchozy.
- p) Fylitové skalní výchozy uprostřed epigenetického údolí PP Stav.
- q) Skalní fylitový ostroh (nad silnicí) vymezující hlavní údolí a pravou pobočku ve spodní části PP.
- r) Pohled do bočního údolíčka (pravá pobočka) v s. části PP.
- s) Stupeň v korytu pravého bočního údolíčka v s. části PP Stav. (Vše foto J. Vítek)

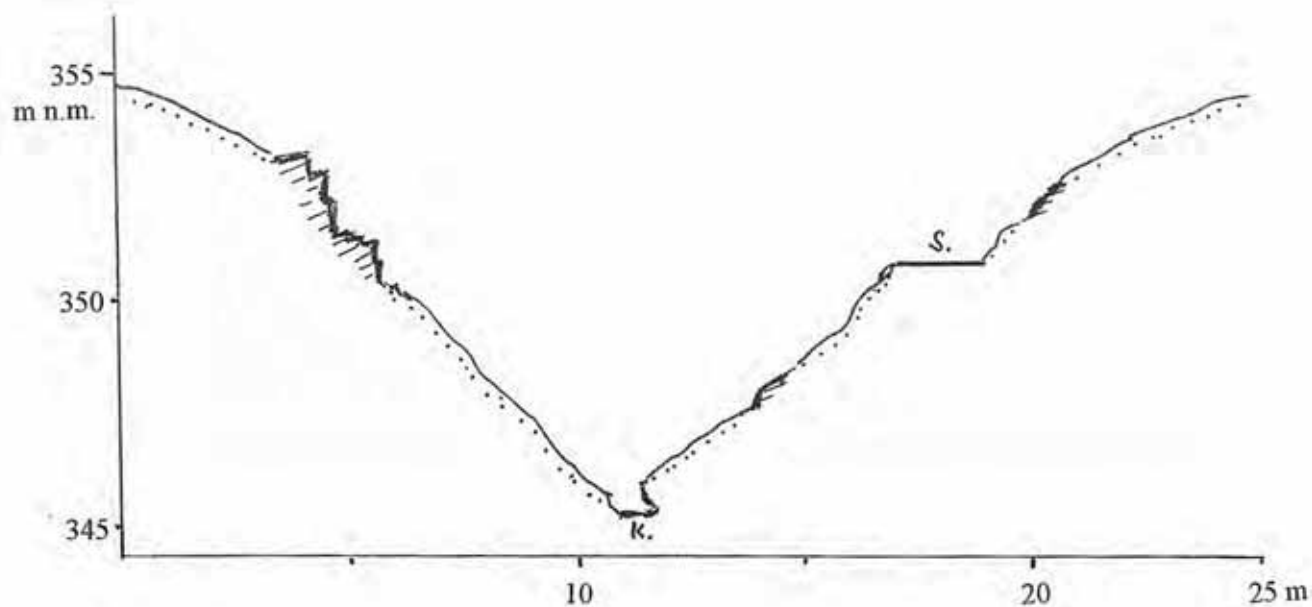

Mapa přírodní památky Stav a blízkého okolí

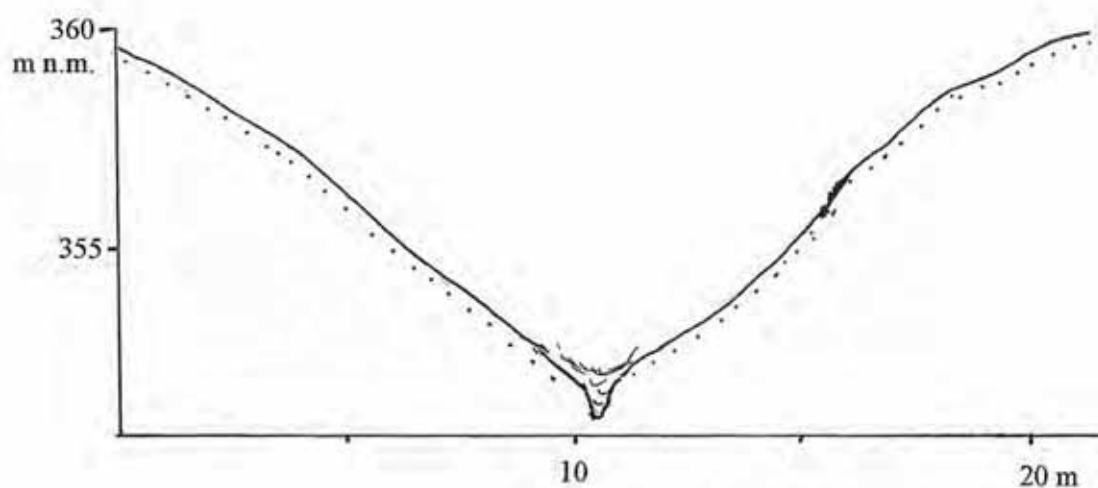
Vysvětlivky:

- - hranice chráněného území
- - potoky, rybníčky
- - silnice
- - skalní výchozy fylitů
- - prahy v korytě (nyní zasypané při úpravě silnice)
- - vrstevnice po 20 m
- - lokalizace profilů 1 a 2
- - bývalý lom

Profil (1) střední část údolí s PP Stav.

Tučně jsou kresleny výchozy fylitů s vyznačením směru sklonu foliačních ploch.
(K. – koryto potoka, S. – silnice)

Profil (2) pravým bočním údolíčkem v sz. části PP Stav

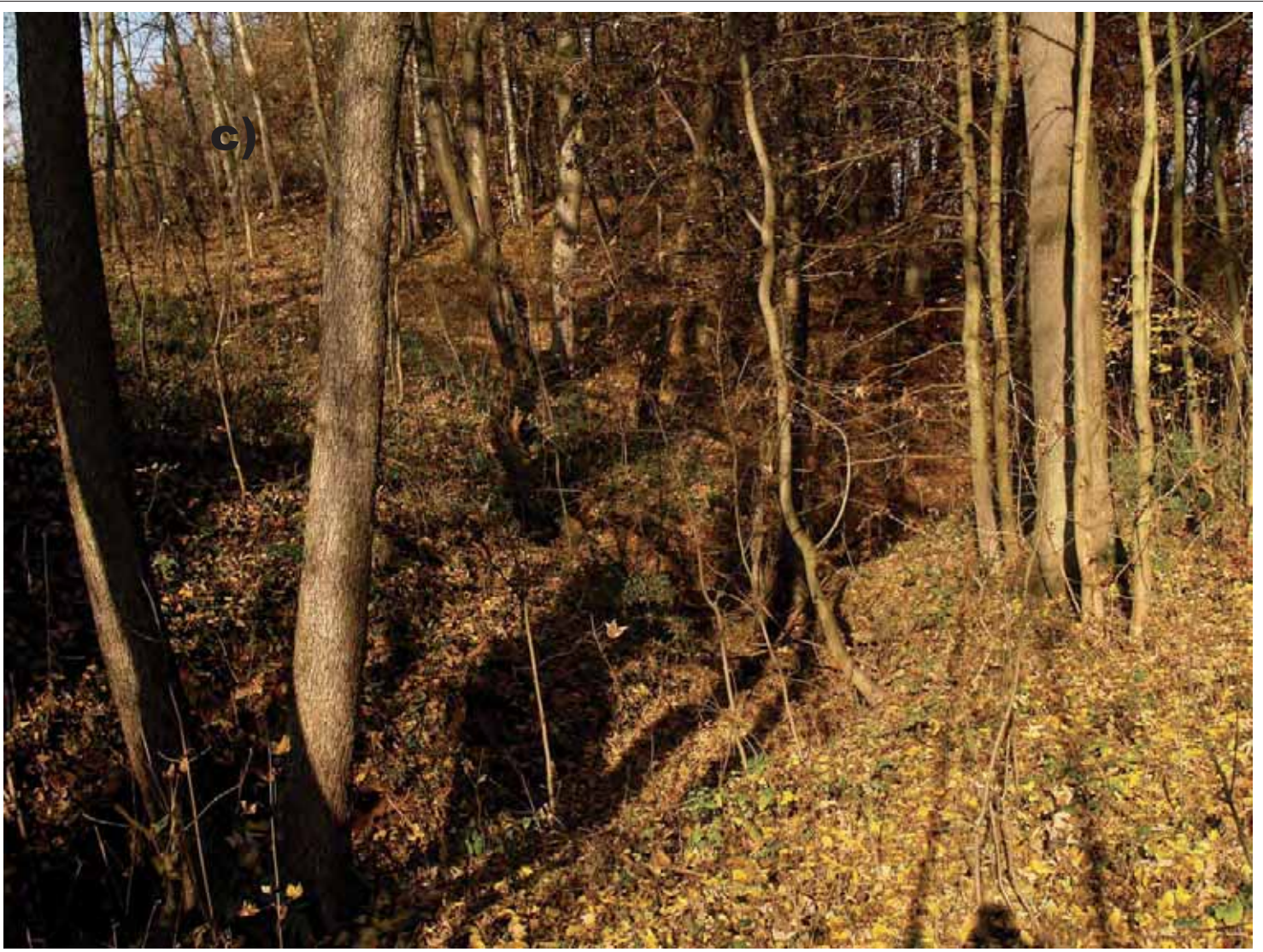
asi 25 nad ústím do hlavního údolí. Tučně je vyznačen drobný fylitový výchoz na svahu, koryto je v místě asi 1 m vysokého stupně na dně.

a)

b)

e)

f)

i)

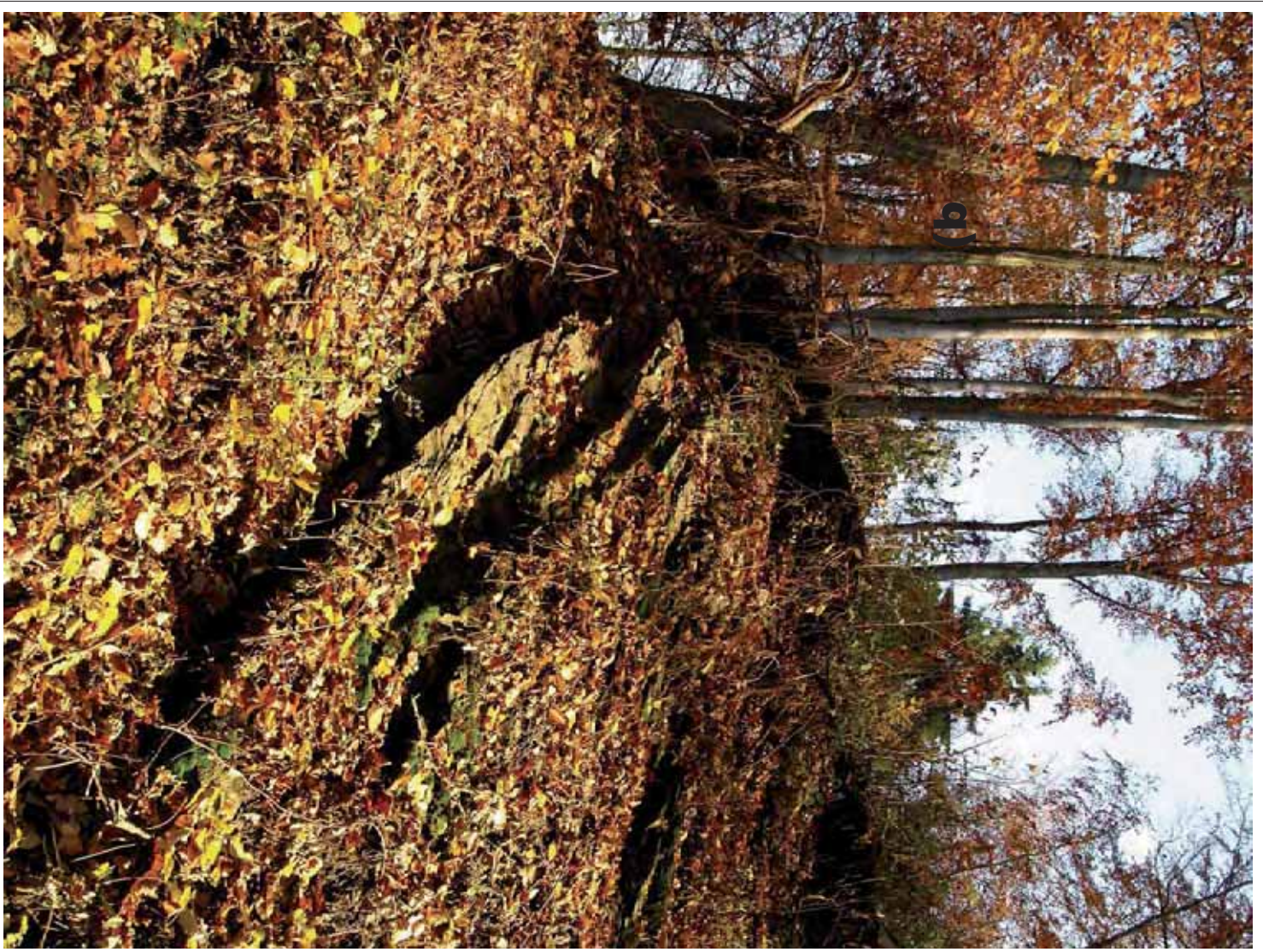

j)

Příloha 3: Lesní hospodářská osnova ORP Nová Paka

Oddělení: 270	Majitel: 667	LO: 23	LHC: 504829	Platnost: 1.1.2008 - 31.12.2017	Úsek:
Díl: C	Por.: f	Kategorie: 10	Zvl.st.:	Pásmo ohrož.: D	LS(LZ): LHO Nová Paka
Popis porostu: Porost nad státní silnicí, list. smíšená kmenovina.					

Por. skupina: 10	Plocha por. sk.: 0,18	LT: 358	Lesní úřad:	KÚ:
Popis porostní skupiny: smíšená kmenovina				

Etáž: 10	Parc. plocha etáže: 0,18	Skut. plocha etáže: 0,18	Obmýtlí/obnovní doba: 100 / 40	MZD: 25
----------	--------------------------	--------------------------	--------------------------------	---------

HS	Věk	Zakm.	Dřevina	Zast. %	Tloušť	Výška	Hmotn.	AVB	Gen. klas.	Poškození		Zásoba	Těžba výchovná				Těžba obnovní		Prořezávky		
										Druh	%		na 1ha	celková	Násob.	Naléh.	Plocha	Objem	Plocha	Objem	Násob.
451	91	8	SM	45	28	26	0,77	26	C		0	181	33								
			BK	40	45	26	2,14	26	C		0	126	23								
			JS	10	37	26	1,44	26	C		0	24	4								
			DB	5	30	24	0,85	24	C		0	13	3								
			s	100							344	63			0	0					

Zalesnění			
Druh	Dřevina	Zast. %	Plocha
		0	

Por. skupina: 8	Plocha por. sk.: 0,23	LT: 398	Lesní úřad:	KÚ:
Popis porostní skupiny: dřev. kmenovina na svahu nad silnicí				

Etáž: 8	Parc. plocha etáže: 0,23	Skut. plocha etáže: 0,23	Obmýtlí/obnovní doba: 140 / 30	MZD:
---------	--------------------------	--------------------------	--------------------------------	------

HS	Věk	Zakm.	Dřevina	Zast. %	Tloušť	Výška	Hmotn.	AVB	Gen. klas.	Poškození		Zásoba	Těžba výchovná				Těžba obnovní		Prořezávky		
										Druh	%		na 1ha	celková	Násob.	Naléh.	Plocha	Objem	Plocha	Objem	Násob.
455	71	9	DB	65	24	24	0,53	26	C		0	183	42								
			BK	25	34	24	1,1	28	C		0	76	17								
			SM	10	25	25	0,54	28	C		0	43	10								
			s	100							302	69			0	0					

Zalesnění			
Druh	Dřevina	Zast. %	Plocha
		0	

Oddělení: 270	Majitel: 667	LO: 23	LHC: 504829	Platnost: 1.1.2008 - 31.12.2017	Úsek:
Díl: C	Por.: g	Kategorie: 10	Zvl.st.:	Pásmo ohrož.: D	LS(LZ): LHO Nová Paka
Popis porostu: Parcela v zatáčce silnice, řídká js kmenovina.					

Por. skupina: 11	Plocha por. sk.: 0,08	LT: 3S1	Lesní úřad:	KÚ:
Popis porostní skupiny:				

Etáž: 11	Parc. plocha etáže: 0,08	Skut. plocha etáže: 0,08	Obmýtlí/obnovní doba: 70 / 20	MZD: 25
----------	--------------------------	--------------------------	-------------------------------	---------

HS	Věk	Zakm.	Dřevina	Zast. %	Tloušť	Výška	Hmotn.	AVB	Gen. klas.	Poškození		Zásoba	Těžba výchovná				Těžba obnovní		Prořezávky		
										Druh	%		na 1ha	celková	Násob.	Naléh.	Plocha	Objem	Plocha	Objem	Násob.
457	105	5	JS	95	38	28	1,66	28	C		0	159	13								
			SM	5	50	28	2,26	28	C		0	15	1								
			s	100							174	14			0	0					

Zalesnění			
Druh	Dřevina	Zast. %	Plocha
		0	

Oddělení: 270	Majitel: 675	LO: 23	LHC: 504829	Platnost: 1.1.2008 - 31.12.2017	Úsek:
Díl: C	Por.: h	Kategorie: 10	Zvl.st.:	Pásmo ohrož.: D	LS(LZ): LHO Nová Paka
Popis porostu: Parcela u st. silnice v zářezu potoka. List. kmenovina.					

Por. skupina: 11	Plocha por. sk.: 0,24	LT: 3S1	Lesní úřad:	KÚ:
Popis porostní skupiny:				

Etáž: 11	Parc. plocha etáže: 0,24	Skut. plocha etáže: 0,24	Obmýtlí/obnovní doba: 140 / 40	MZD: 25
----------	--------------------------	--------------------------	--------------------------------	---------

HS	Věk	Zakm.	Dřevina	Zast. %	Tloušť	Výška	Hmotn.	AVB	Gen. klas.	Poškození		Zásoba	Těžba výchovná				Těžba obnovní		Prořezávky		
										Druh	%		na 1ha	celková	Násob.	Naléh.	Plocha	Objem	Plocha	Objem	Násob.
456	105	8	BK	60	39	27	1,65	26	C		0	194	46								
			DB	20	42	25	1,82	24	C		0	59	14								
			KL	10	36	27	1,43	26	C		0	32	8								
			OL	5	28	25	1,11	24	C		0	10	3								
			SM	5	40	29	1,63	28	C		0	24	5								
			s	100							319	76			0	0					

Zalesnění			
Druh	Dřevina	Zast. %	Plocha
		0	

Oddělení: 274	Majitel: 677	LO: 23	LHC: 504829	Platnost: 1.1.2008 - 31.12.2017	Úsek:
Díl.: D	Por.: c	Kategorie: 10	Zvl.st.: Pásmo ohrož.: D	LS(LZ): LHO Nová Paka	OLH: 1
Popis porostu: Parcely nad státní silnicí, dřev., skupinově smíšené kmenoviny.					

Por.skupina: 10	Plocha por.sk.: 0,56	LT: 3S0	Lesní úřad:	KÚ:
Popis porostní skupiny: sm silně dřev., míšty proředěná kmenovina (skup. smíšená) ze 2 částí				

Etáž: 10	Parc.plocha etáže: 0,56	Skut.plocha etáže: 0,56	Obmýtl/obnovní doba: 100 / 40	MZD: 25
----------	-------------------------	-------------------------	-------------------------------	---------

HS	Věk	Zakm.	Dřevina	Zast.%	Tloušť	Výška	Hmotn.	AVB	Gen.klas.	Poškození		Zásoba		Těžba výchovná				Těžba obnovní		Prořezávky			
										Druh	%	na 1ha	celková	Násob.	Naléh.	Plocha	Objem	Plocha	Objem	Násob.	Naléh.	Plocha	
451	99	8	SM	50	33	29	1,16	30	C		0	237	133										
			MD	35	36	29	1,39	30	C		0	148	83										
			BO	10	34	26	1,05	26	C		0	34	19										
			DB	5	45	27	2,26	28	C		0	17	10										
			S	100								436	245				0		0				

Zalesnění			
Druh	Dřevina	Zast.%	Plocha
		0	

Lesní hospodářský plán LS LČR Hořice

Oddělení: 313	Majitel: 11000	LO: 23	LHC: 504000	Platnost: 1.1.2008 - 31.12.2017	Úsek: 5
Díl.: F	Por.: a	Kategorie: 32a	Zvl.st.: Pásmo ohrož.: D	LS(LZ): Hořice	OLH: 1
Popis porostu: Dřev. u silnice v údolí potoka. Přírodní památka Stav.					

Por.skupina: 10	Plocha por.sk.: 0,13	LT: 3S1	Lesní úřad:	KÚ:
Popis porostní skupiny: Pouze zdravotní výběr.				

Etáž: 10	Parc.plocha etáže: 0,13	Skut.plocha etáže: 0,13	Obmýtl/obnovní doba: 120 / 40	MZD: 60
----------	-------------------------	-------------------------	-------------------------------	---------

HS	Věk	Zakm.	Dřevina	Zast.%	Tloušť	Výška	Hmotn.	AVB	Gen.klas.	Poškození		Zásoba		Těžba výchovná				Těžba obnovní		Prořezávky			
										Druh	%	na 1ha	celková	Násob.	Naléh.	Plocha	Objem	Plocha	Objem	Násob.	Naléh.	Plocha	
4406	91	9	BK	80	52	26	2,89	26	C		0	293	38					3					
			DB	10	47	22	2,06	22	C		0	29	3										
			SM	10	32	28	1,06	28	C		0	51	6										
			S	100								373	47				0		3				

Zalesnění			
Druh	Dřevina	Zast.%	Plocha
		0	